

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

**Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі
жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы**

**Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1
шілдедегі № 68 Қаулысы**

(2026.01.01. берілген [өзгерістер мен толықтырулармен](#))

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2022.21.11. № 97 [Қаулысымен](#) (2023 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)); 2022.19.12. № 122 [Қаулысымен](#) (2023 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)); 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)); 2025.24.12. № 105 [Қаулысымен](#) (2026 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)) кіріспе жаңа редакцияда

«Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы» Қазақстан Республикасы Заңының [20-бабы 6-тармағының 2\) тармақшасына](#), «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ережесін және құрылымын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 желтоқсандағы № 1271 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы ереженің [19-тармағының екінші бөлігі төртінші абзацының 12\) тармақшасына](#), сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі [нұсқаулық](#) бекітілсін.

2. Осы қаулы алғашқы ресми [жарияланған](#) күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

3. Осы қаулы қолданысқа енгізілген күннен бастап Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есебін жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» 2008 жылғы 28 қарашадағы № 98 [қаулысының](#) (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5433 тіркелген) күші жойылды деп танылсын.

Ұлттық Банк Төрағасы

Г. Марченко

Қазақстан Республикасының
Ұлттық Банкі Басқармасының
2011 жылғы 1 шілдедегі
№ 68 [қаулысымен](#)
бекітілген

**Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі
жөніндегі
нұсқаулық**

*ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.26.07. № 194 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#));
2016.28.11. № 279 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)) 1-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда
1-тарау. Жалпы ережелер*

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2022.21.11. № 97 [Қаулысымен](#) (2023 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)); 2022.19.12. № 122 [Қаулысымен](#) (2023 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)); 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)); 2025.24.12. № 105 [Қаулысымен](#) (2026 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)) 1-тармақ жаңа редакцияда

1. Осы Нұсқаулық «Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы» Қазақстан Республикасы Заңының [20-бабы 6-тармағының 2\) тармақшасына](#), «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ережесін және құрылымын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 желтоқсандағы № 1271 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы ереженің [19-тармағының екінші бөлігі төртінші абзацының 12\) тармақшасына](#) және халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес әзірленді.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2012.24.08. № 271 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)); 2012.24.12. № 388 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)); 2013.26.07. № 194 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)); 2015.27.05. № 83 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)) 2-тармақ жаңа редакцияда; ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2016.28.01. № 6 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)); 2016.28.11. № 279 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)) 2-тармақ өзгертілді; ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)); 2018.27.08. № 184 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)); 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)); 2019.28.11. № 220 [Қаулысымен](#) (2020 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)); 2020.21.09. № 109 [Қаулысымен](#) (2020 ж. 16 желтоқсаннан бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)); 2022.21.11. № 97 [Қаулысымен](#) (2023 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)); 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)) 2-тармақ жаңа редакцияда

2. Осы Нұсқаулық бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының, ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының (бұдан әрі - жинақтаушы зейнетақы қорлары), банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың (ипотекалық ұйымдарды және бұрын еншілес банктер болған заңды тұлғаларды қоспағанда), бағалы қағаздар нарығына кәсіби қатысушылардың, микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың, сақтандыру брокерлерінің және Қазақстан Республикасы бейрезидент-сақтандыру брокерлері филиалдарының, сақтандыру ұйымдары таратылған жағдайда сақтанушыларға (сақтандырылушыларға, пайда алушыларға) сақтандыру төлемдерін жүзеге асыруға кепілдік беретін ұйымның, клиенттердің инвестициялық басқарудағы активтерінің инвестициялық портфелін басқарушылардың (бұдан әрі - ұйым) және бағалы қағаздар нарығында брокерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың (бұдан әрі - брокер) брокерлік қызмет көрсету туралы шарт бойынша клиенттерден алынған активтердің бухгалтерлік есебін жүргізуін нақтылайды.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 3-тармақ жаңа редакцияда (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#))

3. Осы Нұсқаулықта халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес мәміле жасау күнгі және мәміле бойынша есеп айырысу күнгі қаржы активтерін сатып алу және сату мәмілелерін есепке алу әдісі қолданылады. Осы тармақта көрсетілген қаржы активтерін сатып алу және сату мәмілелерін есепке алу әдістерінің бірін таңдау ұйымның есеп саясатында айкындалады.

Клиенттердің инвестициялық басқарудағы активтерінің және брокерлік қызмет көрсету туралы шарт бойынша клиенттерден алынған активтердің бухгалтерлік есебін жүргізген кезде ұйым және брокер «Қазақстан Республикасы қаржы нарығының жекелеген субъектілеріне арналған бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспарын бекіту

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2008 жылғы 22 қыркүйектегі № 79 [қаулысына](#) (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5348 болып тіркелген) сәйкес баланстан тыс шоттарды қолданады.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 4-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

4. Осы Нұсқаулыққа және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы [заңнамасына](#) қайшы келмейтін қосымша бухгалтерлік жазбаларды жасауға рұқсат етіледі.

2-тарau. ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) алып тасталды (*2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді*) ([бұр.ред.қара](#))

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.26.07. № 194 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)); 2016.28.11. № 279 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)) 3-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда

3-тарau. Бағалы қағаздармен операциялардың бухгалтерлік есебі

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 [Қаулысымен](#) 1-параграф жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#)); ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 1-параграфтың тақырыбы жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

1-параграф. Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздарды есепке алу

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 6-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

6. «Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар» және «Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар» (мәміле бойынша шығындар қосылатын сатып алу құнына) санатына жіктелген борыштық бағалы қағаздарды сатып алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) авансты брокерге қайта есептеу кезінде:

Дт 1610 02 Брокерлермен есеп айырысулар

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;

2) мәміле бойынша шығындарды ескере отырып, сатып алынған борыштық бағалы қағаздардың таза құнына (оның номиналдық құнынан аспайтын сомаға):

Дт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны

01 бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері

1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа

01 мерзімді қаржы активтері

2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ

01 мерзімді қаржы активтері

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

1610 Брокерлермен есеп айырысулар;

02

3) борыштық бағалы қағаздарды сатып алуға байланысты шығындар қосылатын сыйлықақы сомасына:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- Дт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
03 бойынша есепке алынатын, сатып алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
03 алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
03 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;
4) дисконт (жеңілдік) сомасына:
- Дт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
01 бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа
01 мерзімді қаржы активтері
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
01 мерзімді қаржы активтері
- Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
02 бойынша есепке алынатын, сатып алынған қаржы активтері бойынша дисконт
- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
02 алынған қаржы активтері бойынша дисконт
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
02 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт;
- 5) алдыңғы ұстаушылар есептеген сыйақы сомасына:
- Дт 2170 03 Бағалы қағаздар бойынша алдыңғы ұстаушылар есептеген сыйақы
- 1270 04 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
- Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;
- 6) борыштық бағалы қағаздарды сатып алу бойынша мәміле сомасы олардың әділ құнынан асып кеткен жағдайда:
- Дт 7470 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыстар
10
- Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
02 бойынша есепке алынатын, сатып алынған қаржы активтері бойынша дисконт
- 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
03 бойынша есепке алынатын, сатып алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
02 алынған қаржы активтері бойынша дисконт
- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
03 алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
02 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
03 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;
- 7) борыштық бағалы қағаздарды әділ құны олардың сатып алу бойынша мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда:
- Дт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
02 бойынша есепке алынатын, сатып алынған қаржы активтері бойынша дисконт
- 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
03 бойынша есепке алынатын, сатып алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
- 02 алынған қаржы активтері бойынша дисконт
- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
- 03 алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
- 02 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
- 03 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- Кт 6280 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан түскен кірістер.
- 09

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 7-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

7. Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы есептеу кезінде ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

- Дт 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
- 01 кірістер
- 2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
- 01 кірістер
- Кт 6110 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты
- 01 кірістер.

8. Төлем көзінен ұсталынуы тиіс корпоративтік табыс салығы түріндегі шығыстарды есептеген кезде борыштық бағалы қағаз эмитенті мынадай бухгалтерлік жазбаны жүзеге асырады:

- Дт 7710 Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар
- Кт 3110 01 Төленуі тиіс корпоративтік табыс салығы.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 9-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

9. Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақының немесе дисконттың (жеңілдіктің) амортизациясы кезінде ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйлықақының амортизациясы сомасына:

- Дт 7310 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақының амортизациясымен
- 02 байланысты шығыстар
- Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
- 03 бойынша есепке алынатын, сатып алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
- 03 алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
- 03 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;

2) дисконт (жеңілдік) амортизациясы сомасына:

- Дт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
- 02 бойынша есепке алынатын, сатып алынған қаржы активтері бойынша дисконт

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
02 алынған қаржы активтері бойынша дисконт
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
02 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
Кт 6110 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконттың амортизациясымен
03 байланысты кірістер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 Қаулысымен 10-тармақ өзгертілді (бұр.ред.қара); ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 Қаулысымен 10-тармақ жаңа редакцияда (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) (бұр.ред.қара)

10. Осы Нұсқаулықтың 7 және 9-тармақтарына сәйкес сыйақы және сыйлықақы немесе дисконттың (жеңілдіктің) амортизациясын есептегеннен кейін өзгеруі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздар ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен қайта бағаланады және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздар бойынша:

егер борыштық бағалы қағаздардың әділ құны олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан жоғары болса:

Дт	1120 04	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
Кт	6150 01	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болған кірістер;

егер борыштық бағалы қағаздардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны олардың әділ құнынан жоғары болса:

Дт	7470 03	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін, әділ құн бойынша есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын өзгертуден болған шығыстар
Кт	1120 05	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету;

борыштық бағалы қағаздардың әділ құнының есептелген оң немесе теріс түзеті сомасына:

Дт	1120 05	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
Кт	1120 04	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету.

2) басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздар бойынша:

егер борыштық бағалы қағаздардың әділ құны олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан жоғары болса:

Дт	1140 04	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
	2030 04	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
Кт	5440	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв;

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

егер борыштық бағалы қағаздардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны олардың әділ құнынан жоғары болса:

	Дт	5440	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв
	Кт	1140 05	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
		2030 05	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету;

борыштық бағалы қағаздар әділ құнының есепте тұрған оң немесе теріс түзету сомасына:

	Дт	1140 05	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
		2030 05	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
	Кт	1140 04	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
		2030 04	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету.»;

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 11-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

11. Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, құны валюталардың айырбастау бағамы бойынша шетел валютасымен көрсетілген борыштық бағалы қағаздарды қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздар бойынша:

валюталардың айырбастау бағамы оң бағамдық айырма сомасына ұлғайған кезде:

- Дт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
01 бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
03 бойынша есепке алынатын сатып алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы
1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
04 бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
01
1270 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
04

Кт 6250 Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен кірістер;
02

бірмезгілде, теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт 7430 Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыстар
02

Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
02 бойынша есепке алынатын, сатып алынған қаржы активтері бойынша дисконт
1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
05 бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету;

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

валюталардың айырбастау бағамы теріс бағамдық айырма сомасына азайған кезде:

- Дт 7430 Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыстар
02
- Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
01 бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
03 бойынша есепке алынатын сатып алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы
1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
04 бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
01
1270 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы;
04

бірмезгілде, оң бағамдық айырма сомасына:

- Дт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
02 бойынша есепке алынатын, сатып алынған қаржы активтері бойынша дисконт
1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
05 бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
- Кт 6250 Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен кірістер;
02

2) басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздар бойынша:

валюталардың айырбастау бағамы оң бағамдық айырма сомасына ұлғайған кезде:

- Дт 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа
01 мерзімді қаржы активтері
1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
03 алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы
1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
01
1270 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
04
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
01 мерзімді қаржы активтері
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
03 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
01
2170 Бағалы қағаздар бойынша алдыңғы ұстаушылар есептеген сыйақы
03

- Кт 6250 Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен кірістер;
02

бірмезгілде, теріс бағамдық айырма сомасына:

- Дт 7430 Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыстар
02
- Кт 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
02 алынған қаржы активтері бойынша дисконт
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 02 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт;
 борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету сомасына:
- Дт 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
 04 активтерінің әділ құнын оң түзету
 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
 05 активтерінің әділ құнын теріс түзету
 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
 04 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
 05 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
- Кт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
 активтерін қайта бағалауға арналған резерв;
 валюталардың айырбастау бағамы теріс бағамдық айырма сомасына азайған кезде:
- Дт 7430 Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыстар
 02
- Кт 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа
 01 мерзімді қаржы активтері
 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
 03 алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы
 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
 01
 1270 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
 04
 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
 01 мерзімді қаржы активтері
 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
 03 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
 2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
 01
 2170 Бағалы қағаздар бойынша алдыңғы ұстаушылар есептеген сыйақы;
 03
- бірмезгілде, оң бағамдық айырма сомасына:
- Дт 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
 02 алынған қаржы активтері бойынша дисконт
 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
 02 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
- Кт 6250 Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен кірістер;
 02
- борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету сомасына:
- Дт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
 активтерін қайта бағалауға арналған резерв
- Кт 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
 04 активтерінің әділ құнын оң түзету
 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
 05 активтерінің әділ құнын теріс түзету
 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
 04 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
 05 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету.

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 12-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

12. Эмитенттен Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны алған кезде, мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) алынған сыйақының сомасына:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	1270	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
	01	кірістер
	1270	Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
	04	
	2170	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
	01	кірістер
	2170	Бағалы қағаздар бойынша алдыңғы ұстаушылар есептеген сыйақы;
	03	

2) ұсталған корпоративтік табыс салығының сомасына:

Дт	3110	Төленуге тиіс корпоративтік табыс салығы
	01	
Кт	1270	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
	01	кірістер
	1270	Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
	04	
	2170	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
	01	кірістер
	2170	Бағалы қағаздар бойынша алдыңғы ұстаушылар есептеген сыйақы.
	03	

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 13-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#)); ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 13-тармақ өзгертілді (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#))

13. Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып алынған бағалы қағаздарды сату кезінде сыйақыны, сыйлықақының амортизациясын немесе дисконтты (жеңілдікті) есептегеннен кейін және борыштық бағалы қағаздарды осы Нұсқаулықтың 7, 9 және 10-тармақтарына сәйкес әділ құны бойынша қайта бағалағаннан кейін мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздар бойынша амортизацияланбаған сыйлықақының сомасына:

Дт	1120	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
	01	бойынша есепке алынатын қаржы активтері
	1140	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа
	01	мерзімді қаржы активтері
	2030	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
	01	мерзімді қаржы активтері
Кт	1120	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
	03	бойынша есепке алынатын сатып алынған қаржы активтері бойынша

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

сыйлықақы

1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
03 алынған қаржы активтері бойынша сыйлықақы

2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
03 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;

2) Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздар бойынша амортизацияланбаған дисконттың (жеңілдіктің) сомасына:

Дт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
02 бойынша есепке алынатын сатып алынған қаржы активтері бойынша дисконт
1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
02 алынған қаржы активтері бойынша дисконт
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын, сатып
02 алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт

Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
01 бойынша есепке алынатын қаржы активтері
1140 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
01 бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
01 мерзімді қаржы активтері;

3) Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміленің сомасына:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
01 бойынша есепке алынатын қаржы активтері
1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа
01 мерзімді қаржы активтері
1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
01
1270 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
04
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
01 мерзімді қаржы активтері
2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
01
2170 Бағалы қағаздар бойынша алдыңғы ұстаушылар есептеген сыйақы;
03

4) өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасы олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан асқан жағдайда, айырма сомасына:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	6280 09	Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан түскен кірістер;

5) өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

алынатын борыштық бағалы қағаздардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны оларды сату бойынша жасалған мәміле сомасынан асқан жағдайда, айырма сомасына:

	Дт	7470 10	Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыстар
	Кт	1120 01	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері
		1140 01	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
		2030 01	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы активтері»;

6) басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан түскен кіріс сомасына:

Дт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв

Кт 6150 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы 03 қағаздар бойынша кірістер;

7) басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан болған шығыс сомасына:

Дт 7470 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы 06 қағаздар бойынша шығыстар

Кт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 Қаулысымен 14-тармақ жаңа редакцияда (бұр.ред.қара)

14. Сыйақыны есептегеннен, сыйлықақыны немесе дисконтты (жеңілдікті) амортизациялағаннан және осы Нұсқаулықтың 7, 9 және 10-тармақтарына сәйкес борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан кейін басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын және өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды эмитент өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздар эмитентінен түскен ақша сомасына:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн 01 бойынша есепке алынатын қаржы активтері

1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа 01 мерзімді қаржы активтері

1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер 01

1270 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы 04

2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ 01 мерзімді қаржы активтері

2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер 01

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 2170 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы;
03
- 2) ұсталған корпоративтік табыс салығы сомасына:
- Дт 3110 Төленуге тиіс корпоративтік табыс салығы
01
- Кт 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
01 кірістер
- 1270 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
04
- 2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
01 кірістер
- 2170 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы;
03
- 3) басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан түскен кірістер сомасына:
- Дт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін қайта бағалауға резерв
- Кт 6150 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы
03 қағаздар бойынша кірістер;
- 4) басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан болған шығыстар сомасына:
- Дт 7470 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы
06 қағаздар бойынша шығыстар
- Кт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 [Қаулысымен](#) 2-параграф жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

2-параграф. Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды есепке алу

15. Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды сатып алған кезде (мәміле бойынша шығындардан тұратын сатып алу құнына) мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) брокерге авансты аударған кезде:

- Дт 1610 02 Брокерлермен есеп айырысулар
- Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;

2) мәміле бойынша шығындарды есепке ала отырып, сатып алынған борыштық бағалы қағаздардың таза құнына (оның номиналдық құнынан аспайтын сомаға):

- Дт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
01 активтері
- 2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
01 активтері
- Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
- 1610 Брокерлермен есеп айырысулар;

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

02

3) борыштық бағалы қағазды сатып алумен байланысты шығындардан тұратын сыйлықақы сомасына:

- Дт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
03 мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
03 мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;

4) дисконт (жеңілдік) сомасына:

- Дт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
01 активтері
2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
01 активтері
Кт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
02 мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
02 мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт;

5) алдыңғы ұстаушы есептеген сыйақы сомасына:

- Дт 1270 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
04
2170 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
03
Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;

6) борыштық бағалы қағаздарды сатып алу бойынша мәміле сомасы олардың әділ құнынан асып кеткен жағдайда:

- Дт 7470 Бағалы қағаздарды сатып алудан-сатудан болған шығыстар
10
Кт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
02 мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
03 мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
02 мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
03 мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;

7) борыштық бағалы қағаздардың әділ құны оларды сатып алу бойынша мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда:

- Дт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
02 мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
03 мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
02 мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
03 мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы

Кт 6280 Бағалы қағаздарды сатып алудан-сатудан түскен кірістер.

09

16. Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын, сатып алынған борыштық бағалы қағаздар бойынша ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен сыйақы есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
01 кірістер

2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
01 кірістер

Кт 6110 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы алумен байланысты
01 кірістер.

17. Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздардың эмитенті төлем көзінен ұсталуы тиіс корпоративтік табыс салығы түріндегі шығыстарды есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 7710 Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар

Кт 3110 01 Төленуі тиіс корпоративтік табыс салығы.

18. Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған борыштық бағалы қағаздар бойынша сыйлықақыны немесе дисконтты (жеңілдікті) ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен амортизациялаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйлықақыны амортизациялау сомасына:

Дт 7310 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақының амортизациясымен
02 байланысты шығыстар

Кт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
03 мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы

2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
03 мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;

2) дисконт (жеңілдік) амортизациясының сомасына:

Дт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
02 мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт

2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
02 мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт

Кт 6110 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконттың амортизациясымен
03 байланысты кірістер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 19-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

19. Құны валюталардың айырбастау бағамы бойынша шетел валютасында көрсетілген амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң бағамдық айырма сомасына:

Дт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
01 активтері

1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 03 мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 01
- 1270 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
- 04
- 2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
- 01 активтері
- 2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
- 03 мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 01
- 2170 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
- 03
- Кт 6250 Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен кірістер;
- 02
- бірмезгілде, теріс бағамдық айырма сомасына:
- Дт 7430 Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыстар
- 02
- Кт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
- 02 мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
- 2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
- 02 мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт;
- 2) теріс бағамдық айырма сомасына:
- Дт 7430 Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыстар
- 02
- Кт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
- 01 активтері
- 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
- 03 мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 01
- 1270 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
- 04
- 2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
- 01 активтері
- 2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
- 03 мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 01
- 2170 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы;
- 03
- бірмезгілде, оң бағамдық айырма сомасына:
- Дт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
- 02 мерзімді қаржы активтер бойынша дисконт
- 2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
- 02 мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
- Кт 6250 Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен кірістер.
- 02

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

20. Эмитент амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) төленген сыйақы сомасына:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	1270	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
	01	
	1270	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
	04	
	2170	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
	01	
	2170	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы;
	03	

2) ұсталған корпоративтік табыс салығы сомасына:

Дт	3110	Төленуі тиіс корпоративтік табыс салығы
	01	
Кт	1270	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
	01	
	1270	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
	04	
	2170	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
	01	
	2170	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы.
	03	

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 Қаулысымен 21-тармақ өзгертілді (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) (бұр.ред.қара)

21. Осы Нұсқаулықтың 16 және 18-тармақтарына сәйкес сыйақыны есептегеннен және сыйлықақыны немесе дисконтты (жеңілдікті) амортизациялағаннан кейін амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт	1130	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
	01	активтері
	2020	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
	01	активтері
Кт	1130	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
	03	мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2020	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
	03	мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;

2) амортизацияланбаған дисконт (жеңілдік) сомасына:

Дт	1130	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған қысқа
	02	мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2020	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын сатып алынған ұзақ
	02	мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

Кт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
01 активтері

2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
01 активтері;

3) амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасына:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
01 активтері

1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
01

1270 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
04

2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
01 активтері

2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
01

2170 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы;
03

4) амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасы оның бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 6280 09 Бағалы қағаздарды сатып алудан-сатудан түскен кірістер;

5) амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны оларды сату бойынша жасалған мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

Дт 7470 Бағалы қағаздарды сатып алудан-сатудан болған шығыстар
10

Кт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
01 активтері

2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
01 активтері.

22. Эмитент осы Нұсқаулықтың 16 және 18-тармақтарына сәйкес сыйақыны есептегеннен және сыйлықақыны немесе дисконтты (жеңілдікті) амортизациялағаннан кейін амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын борыштық бағалы қағаздарды өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) борыштық бағалы қағаздардың эмитентінен түскен ақша сомасына:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
01 активтері

1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
01

1270 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
04

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
01 активтері
- 2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
01
- 2170 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы;
03
- 2) ұсталған корпоративтік табыс салығы сомасына:
- Дт 3110 Төленуі тиіс корпоративтік табыс салығы
01
- Кт 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
01 кірістер
- 1270 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
04
- 2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
01 кірістер
- 2170 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы;
03
- 3) ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) алып тасталды
([бұр.ред.қара](#))
- 4) ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) алып тасталды
([бұр.ред.қара](#))

3-параграф. Ұйым айналысқа шығарған борыштық бағалы қағаздарды есепке алу

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.24.12. № 105 [Қаулысымен](#) 23-тармақ жаңа редакцияда (2026 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#))

23. Ұйым айналысқа шығарған борыштық бағалы қағаздарды орналастырған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) орналастырылған борыштық бағалы қағаздардың таза құнына (оның номиналдық құнынан аспайтын сомаға):

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат

Кт 4030 07 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар;

2) сыйлықақы сомасына:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат

Кт 4030 09 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;

3) дисконт (жеңілдік) сомасына:

Дт 4030 08 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша дисконт

Кт 4030 09 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар.

24. Ұйым айналысқа шығарған борыштық бағалы қағаздар бойынша ұйымның есеп саясатында белгіленген кезенділікпен сыйақы есептеген кезде, сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 7310 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы төлеумен
01 байланысты шығыстар

Кт 3380 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде
01 есептелген шығыстар

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

4160 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде
01 есептелген шығыстар.

25. Ұйым айналысқа шығарған борыштық бағалы қағаздар бойынша ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен сыйлықақы немесе дисконт (жеңілдік) амортизацияланған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйлықақыны амортизациялау сомасына:

Дт 4030 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
09

Кт 6110 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақының
02 амортизациясымен байланысты кірістер;

2) дисконтты (жеңілдікті) амортизациялау сомасына:

Дт 7310 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы төлеумен
01 байланысты шығыстар

Кт 4030 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша дисконт.
08

26. Ұйым айналысқа шығарған борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) төленген сыйақы сомасына:

Дт 3380 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде
01 есептелген шығыстар

4160 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде
01 есептелген шығыстар

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;

2) мемлекеттік бюджетке аударылуы тиіс ұсталған корпоративтік табыс салығы сомасына:

Дт 3380 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде
01 есептелген шығыстар

4160 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде
01 есептелген шығыстар

Кт 3110 Төленуі тиіс корпоративтік табыс салығы.
01

27. Осы Нұсқаулықтың [24](#) және [25-тармақтарына](#) сәйкес сыйақыны есептегеннен, сыйлықақыны және дисконтты (жеңілдікті) амортизациялағаннан кейін ұйым айналысқа шығарған борыштық бағалы қағаздарды өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) төленген ақша сомасына:

Дт 3380 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде
01 есептелген шығыстар

4030 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар
07

4160 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде
01 есептелген шығыстар

Кт 030 1 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;

2) мемлекеттік бюджетке аударылуы тиіс ұсталған корпоративтік табыс салығы сомасына:

Дт 3380 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде
01 есептелген шығыстар

4160 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде
01 есептелген шығыстар

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

Кт 3110 Төленуі тиіс корпоративтік табыс салығы.
01

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 Қаулысымен 28-тармақ өзгертілді (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) (бұр.ред.қара)

28. Осы Нұсқаулықтың 24 және 25-тармақтарына сәйкес сыйақыны есептегеннен, сыйлықақыны және дисконтты (жеңілдікті) амортизациялағаннан кейін ұйым бұрын айналысқа шығарған борыштық бағалы қағаздар сатып алынған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт 4030 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы
09

Кт 4030 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар;
07

2) амортизацияланбаған дисконт (жеңілдік) сомасына:

Дт 4030 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар
07

Кт 4030 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша дисконт;
08

3) борыштық бағалы қағаздарды сатып алу бойынша жасалған мәміле сомасына:

Дт 3380 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде
01 есептелген шығыстар

4030 Сатып алынған бағалы қағаздар
10

4160 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде
01 есептелген шығыстар

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;

4) борыштық бағалы қағаздарды сатып алу бойынша жасалған мәміле сомасы олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

Дт 7470 10 Бағалы қағаздарды сатып алудан-сатудан болған шығыстар

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;

5) борыштық бағалы қағаздарды сатып алу бойынша жасалған мәміле сомасынан олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

Дт 4030 10 Сатып алынған бағалы қағаздар

Кт 6280 09 Бағалы қағаздарды сатып алудан-сатудан түскен кірістер.

29. Ұйым айналысқа шығарған, бұрын сатып алынған борыштық бағалы қағаздарды сатқан жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылған борыштық бағалы қағаздардың сомасына (олардың номиналдық құнынан аспайтын сомаға):

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 4030 Сатып алынған бағалы қағаздар;
10

2) сыйлықақы сомасына:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 4030 Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы;
09

3) дисконт (жеңілдік) сомасына:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

Дт	4030 08	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар бойынша дисконт
Кт	4030 07	Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 [Қаулысымен](#) 4-параграф жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

4-параграф. Өзгеруі пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын сатып алынған үлестік бағалы қағаздарды есепке алу

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 30-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

30. Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздарды сатып алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) брокерге авансты аударған кезде:

Дт	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;

2) сатып алынған үлестік бағалы қағаздың мәміле бойынша шығындарды есепке алғандағы таза құнына:

Дт	1120 01	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері
	1140 01	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 01	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу;

3) үлестік бағалы қағаздарды сатып алу бойынша мәміле сомасы олардың әділ құнынан асып кеткен жағдайда:

Дт	7470 10	Бағалы қағаздарды сатып алудан-сатудан болған шығыстар
Кт	1120 01	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері
	1140 01	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 01	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;

4) үлестік бағалы қағаздардың әділ құны оларды сатып алу бойынша мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда:

Дт	1120 01	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері
	1140 01	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

01 мерзімді қаржы активтері
Кт 6280 Бағалы қағаздарды сатып алудан-сатудан түскен кірістер.
09

31. Өзгеруі пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздар бойынша тиесілі дивидендерді есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
01 кірістер
2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
01 кірістер
Кт 6120 Дивидендтер бойынша кірістер.

32. Үлестік бағалы қағаздар эмитентінің төлем көзінен ұстауы тиіс корпоративтік табыс салығы түріндегі шығыстарды есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 7710 Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар
Кт 3110 01 Төленуі тиіс корпоративтік табыс салығы.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 33-тармақ өзгертілді ([бұр.ред.қара](#)); ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 33-тармақ жаңа редакцияда (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#))

33. Өзгеруі пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын сатып алынған үлестік бағалы қағаздарды ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен әділ құны бойынша қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздар бойынша:

егер үлестік бағалы қағаздардың әділ құны олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан жоғары болса:

Дт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
04 бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету

Кт 6150 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны
01 бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болған кірістер;

егер үлестік бағалы қағаздардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны олардың әділ құнынан жоғары болса:

Дт 7470 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
03 бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болған шығыстар

Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
05 бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету;

үлестік бағалы қағаздардың әділ құнының есепте тұрған оң немесе теріс түзету сомасына:

Дт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
05 бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету

Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
04 бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету.

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

2) басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздар бойынша:

егер үлестік бағалы қағаздардың әділ құны олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан жоғары болса:

- Дт 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
04 активтерінің әділ құнын оң түзету
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
04 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
Кт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
активтерін қайта бағалауға арналған резерв;

егер үлестік бағалы қағаздардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны олардың әділ құнынан жоғары болса:

- Дт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
активтерін қайта бағалауға арналған резерв
Кт 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
05 активтерінің әділ құнын теріс түзету
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
05 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету;

үлестік бағалы қағаздардың әділ құнын есепте тұрған оң немесе теріс түзету сомасына:

- Дт 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
05 активтерінің әділ құнын теріс түзету
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
05 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
Кт 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
04 активтерінің әділ құнын оң түзету
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
04 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен \(бұр.ред.қара\)](#); 2022.21.11. № 97 [Қаулысымен \(2023 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді\) \(бұр.ред.қара\)](#) 34-тармақ жаңа редакцияда

34. Құны валюталардың айырбастау бағамы бойынша шетел валютасымен көрсетілген басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздарды қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

оң бағамдық айырма сомасына:

- Дт 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
04 активтерінің әділ құнын оң түзету
1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
05 активтерінің әділ құнын теріс түзету
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
04 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
05 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
Кт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
активтерін қайта бағалауға арналған резерв;

теріс бағамдық айырма сомасына:

- Дт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
активтерін қайта бағалауға арналған резерв
Кт 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 04 активтерінің әділ құнын оң түзету
- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
- 05 активтерінің әділ құнын теріс түзету
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
- 04 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
- 05 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 35-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

35. Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздар бойынша эмитент дивиденттер төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

- Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
- Кт 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
- 01 кірістер
- 2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
- 01 кірістер;
- ұсталған корпоративтік табыс салығы сомасына:
- Дт 3110 Төленуі тиіс корпоративтік табыс салығы
- Кт 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
- 01 кірістер
- 2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген
- 01 кірістер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 36-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#)); ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 36-тармақ өзгертілді (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#))

36. Эмитент өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздарды сатқан немесе сатып алған кезде үлестік борыштық бағалы қағаздарды Нұсқаулықтың [33-тармағына](#) сәйкес әділ құны бойынша қайта бағалағаннан кейін мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын үлестік бағалы қағаздардың әділ құны бойынша жинақталған оң қайта бағалау сомасына:

- Дт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
- 01 бойынша есепке алынатын қаржы активтері
- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа
- 01 мерзімді қаржы активтер
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
- 01 мерзімді қаржы активтер
- Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
- 04 бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
- 04 активтерінің әділ құнын оң түзету
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
- 04 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету;

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

2) Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздардың әділ құны бойынша жинақталған теріс қайта бағалау сомасына:

- Дт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
05 бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы
05 активтерінің әділ құнын теріс түзету
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
05 мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
01 бойынша есепке алынатын қаржы активтері
1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа
01 мерзімді қаржы активтері
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
01 мерзімді қаржы активтері;

3) Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміленің сомасына:

- Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
01 бойынша есепке алынатын қаржы активтері
1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа
01 мерзімді қаржы активтері
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
01 мерзімді қаржы активтері;

4) өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміленің сомасы олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан асқан жағдайда, айырма сомасына:

- Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт 6280 09 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан түскен кірістер;

5) өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны оларды сату бойынша жасалған мәміле сомасынан асқан жағдайда, айырма сомасына:

- Дт 7470 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыстар
10
Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
01 бойынша есепке алынатын қаржы активтері
1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа
01 мерзімді қаржы активтері
2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
01 мерзімді қаржы активтері;

6) басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздардың әділ құнын қайта бағалаудан кіріс сомасына:

- Дт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

активтерін қайта бағалауға арналған резерв

Кт 5610 Есепті жылғы бөлінбеген пайда (жабылмаған зиян);

7) басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын үлестік бағалы қағаздардың әділ құнын қайта бағалаудан шығыстар сомасына:

Дт 5610 Есепті жылғы бөлінбеген пайда (жабылмаған зиян);

Кт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв.

5-параграф. ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 [Қаулысымен](#) алып тасталды ([бұр.ред.қара](#))

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 [Қаулысымен](#) 6-параграф жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

6-параграф. Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын сатып алынған бағалы қағаздар және амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар құнсызданған кезде есепке алу

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 40-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

40. Әрбір есепті күнге күтілетін кредиттік зияндарға арналған резервтерді (провизияларды) құру (ұлғайту) кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 7440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын және
01 амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыру жөніндегі шығыстар

Кт 1290 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері
23 бойынша резервтер (провизиялар)

5480 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша күтілетін және орын алған бағалау резервтері (провизиялар)

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 41-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

41. Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша және амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік зияндарға арналған резервтер (провизиялар) азайған (жойылған) кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1290 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері
23 бойынша резервтер (провизиялар)

5480 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша күтілетін және орын алған бағалау резервтері (провизиялар)

Кт 6240 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын және
01 амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден (күшін жоюдан) түскен кірістер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 42-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

42. Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздарды құрылған резервтер (провизиялар) есебінен баланстан есептен шығарған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- Дт 1290 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері
23 бойынша резервтер (провизиялар)
Кт 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
01 активтері
2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
01 активтері.

43. Эмитент баланстан тыс есептен шығарылған, амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздарды өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

- Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт 6240 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын және
01 амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша
құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден (жоюдан) түскен
кірістер.

44. Эмитент өткен кезеңдерде құрылған резервтер (провизиялар) есебінен баланстан тыс есептен шығарылған, амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздарды өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

- Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт 6240 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын және
01 амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар бойынша
құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден (жоюдан) түскен
кірістер.

*ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.26.07. № 194 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#));
2016.28.11. № 279 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)) 4-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда
4-тарау. РЕПО және кері РЕПО операцияларының бухгалтерлік есебі*

*ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.23.09. № 250 [Қаулысымен](#) 45-тармақ жаңа
редакцияда ([бұр.ред.қара](#))*

45. РЕПО операциясын жасаған кезде (бағалы қағаздарды сатқан кезде) мәміле сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

- Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт 3050 03 Бағалы қағаздармен «РЕПО» операциялары.

46. РЕПО операциясы бойынша сыйақы түріндегі шығыстар есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

- Дт 7310 Бағалы қағаздармен «РЕПО» операциялары бойынша сыйақы төлеумен
04 байланысты шығыстар
Кт 3380 Бағалы қағаздармен «РЕПО» операциялары бойынша сыйақы түріндегі
02 есептелген шығыстар.

*ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.23.09. № 250 [Қаулысымен](#) 47-тармақ жаңа
редакцияда (ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа
енгізіледі) ([бұр.ред.қара](#))*

47. РЕПО операциясы бойынша бұрын берілген бағалы қағаздарды алған кезде РЕПО мәмілесі бойынша сыйақы түрінде есептелген шығыстар сомасына және РЕПО мәмілесін жабу сомасына (осы мәмілені жасау сәтінде белгіленген мәмілені жабу сомасы) мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

Дт 3050 03 Бағалы қағаздармен «РЕПО» операциялары

3380 02 Бағалы қағаздармен «РЕПО» операциялары бойынша сыйақы түрінде есептелген шығыстар

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.23.09. № 250 [Қаулысымен](#) 48-тармақ жаңа редакцияда (ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) ([бұр.ред.қара](#))

48. Кері РЕПО операциясын жасаған кезде (бағалы қағаздарды сатып алған кезде) мәміле сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1150 01 Бағалы қағаздармен «кері РЕПО» операциялары

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.

49. Кері РЕПО операциясы кезеңінде сыйақы есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1270 Бағалы қағаздармен «кері РЕПО» операциялары бойынша сыйақы
02 түрінде есептелген кірістер

Кт 6110 Бағалы қағаздармен «кері РЕПО» операциялары бойынша сыйақы
04 алумен байланысты кірістер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.23.09. № 250 [Қаулысымен](#) 50-тармақ жаңа редакцияда (ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) ([бұр.ред.қара](#))

50. Кері РЕПО операциясы бойынша бұрын алынған бағалы қағаздарды берген кезде кері РЕПО мәмілесі бойынша есептелген сыйақы сомасына және кері РЕПО мәмілесін жабу сомасына (осы мәмілені жасау сәтінде белгіленген мәмілені жабу сомасы) мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 1150 01 Бағалы қағаздармен «кері РЕПО» операциялары

1270 02 Бағалы қағаздармен «кері РЕПО» операциялары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.26.07. № 194 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)); 2016.28.11. № 279 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)) 5-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда

5-тарау. Тазартылған қымбат металдарды сатып алу-сату операцияларының бухгалтерлік есебі

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 51-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

51. Тазартылған бағалы металдарды сатып алған кезде мәміле бойынша шығындарды ескере отырып сатып алу құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1370 Тазартылған бағалы металдар

1380 Жолдағы тазартылған бағалы металдар

1150 09 Металл шоттарда орналастырылған тазартылған бағалы металдар

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)); 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#)) 52-тармақ жаңа редакцияда

52. Егер сатып алынған тазартылған бағалы металдар ұйымның есеп саясатына сәйкес әділ құны бойынша қайта бағаланған жағдайда, мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

1) егер тазартылған бағалы металдардың әділ құны олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан жоғары болса:

Дт	1370	Тазартылған бағалы металдар
	1380	Жолдағы тазартылған бағалы металдар
	1150 09	Металл шоттарда орналастырылған тазартылған бағалы металдар
Кт	6280 05	Тазартылған бағалы металдарды қайта бағалаудан түскен кірістер;

2) егер тазартылған бағалы металдардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны олардың әділ құнынан жоғары болса:

Дт	7470 07	Тазартылған бағалы металдарды қайта бағалаудан болған шығыстар
Кт	1370	Тазартылған бағалы металдар
	1380	Жолдағы тазартылған бағалы металдар
	1150 09	Металл шоттарда орналастырылған тазартылған бағалы металдар.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 53-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

53. Нұсқаулықтың [52-тармағына](#) сәйкес тазартылған бағалы металдарды қайта бағалаудан кейін әділ құны бойынша сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) тазартылған бағалы металдарды есептен шығару сомасына:

Дт	7470 01	Тазартылған бағалы металдардың баланстық құны
Кт	1370	Тазартылған бағалы металдар
	1380	Жолдағы тазартылған бағалы металдар
	1150 09	Металл шоттарда орналастырылған тазартылған бағалы металдар;

2) тазартылған бағалы металдарды сату бойынша жасалған мәміле сомасына:

Дт	1010	Кассадағы ақша қаражаты
Кт	6280 01	Тазартылған бағалы металдарды сатудан түскен кірістер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.26.07. № 194 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)); 2016.28.11. № 279 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)) 6-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда

6-тарау. Шетел валютасымен операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Шетел валютасын сатып алу, сату және айырбастау жөніндегі операцияларды есепке алу

54. Ұйым шетел валютасын сатып алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1010	Кассадағы ақша қаражаты
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	1010	Кассадағы ақша қаражаты
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;
		егер сатып алу бағамы валюталарды айырбастау бағамынан жоғары болса:
Дт	7470 02	Шетел валютасын сатып алу-сату жөніндегі шығыстар
Кт	1010	Кассадағы ақша қаражаты
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты; егер сатып алу бағамы валюталарды айырбастау бағамынан төмен болса:
Дт	1010	Кассадағы ақша қаражаты

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	6280	Шетел валютасын сатып алудан-сатудан түскен кірістер.
	02	

55. Ұйым шетел валютасын сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылатын шетел валютасының сомасына:

Дт	1010	Кассадағы ақша қаражаты
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	1010	Кассадағы ақша қаражаты
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;

2) егер сату бағамы валюталарды айырбастау бағамынан жоғары болса:

Дт	1010	Кассадағы ақша қаражаты
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	6280	Шетел валютасын сатып алудан-сатудан түскен кірістер;
	02	

3) егер сату бағамы валюталарды айырбастау бағамынан төмен болса:

Дт	7470	Шетел валютасын сатып алу-сату жөніндегі шығыстар
	02	
Кт	1010	Кассадағы ақша қаражаты
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.

56. Ұйым шетел валютасын айырбастаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) айырбасталатын шетел валюталарының сомасына:

Дт	1010	Кассадағы ақша қаражаты (жеке шот)
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты (жеке шот)
Кт	1010	Кассадағы ақша қаражаты (жеке шот)
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты (жеке шот);

2) оң айырма сомасына:

Дт	1010	Кассадағы ақша қаражаты
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	6280	Шетел валютасын сатып алудан-сатудан түскен кірістер;
	02	

3) теріс айырма сомасына:

Дт	7470	Шетел валютасын сатып алу-сату жөніндегі шығыстар
	02	
Кт	1010	Кассадағы ақша қаражаты
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.

2-параграф. Шетел валютасын қайта бағалау жөніндегі операцияларды есепке алу

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 57-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

57. Шетел валютасын валюталардың айырбастау бағамы өзгеруіне байланысты қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	1010	Кассадағы ақша қаражаты
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

Кт 6250 02 Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен кірістер;

2) теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт 7430 02 Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыстар

Кт 1010 Кассадағы ақша қаражаты

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.

58. ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) алып тасталды ([бұр.ред.қара](#))

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.26.07. № 194 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)); 2016.28.11. № 279 [Қаулысымен](#) ([бұр.ред.қара](#)) 7-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда

7-тарау. Берілген қарыздардың бухгалтерлік есебі

59. Заем шартын жасағаннан (теңгемен және шетел валютасымен берілген) және заемды ресімдеу бойынша барлық қажетті рәсімдерді орындағаннан кейін (оның ішінде заемды қайтаруды қамтамасыз ету бойынша) мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) берілген заем сомасы өтелуі тиіс заемның сомасына тең болған жағдайда:

нақты берілген ақша сомасына:

Дт 1110 Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар

21

2010 Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар

21

Кт 1010 Кассадағы ақша қаражаты

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты; қарсы агенттің заем алуға арналған комиссиялық шығыстары сомасына (жеңілдік сомасына):

Дт 1010 Кассадағы ақша қаражаты

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 1110 Берілген қысқа мерзімді заемдар бойынша дисконт

23

2010 Берілген ұзақ мерзімді заемдар бойынша дисконт;

22

2) берілген заем сомасы өтелуі тиіс заем сомасынан аз болған жағдайда:

нақты берілген ақша сомасына:

Дт 1110 Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар

21

2010 Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар

21

Кт 1010 Кассадағы ақша қаражаты

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты; дисконт (жеңілдік) сомасына:

Дт 1110 Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар

21

2010 Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар

21

Кт 1110 Берілген қысқа мерзімді заемдар бойынша дисконт

23

2010 Берілген ұзақ мерзімді заемдар бойынша дисконт.

22

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

Бір мезгілде, кепіл туралы шарт негізінде заемды қамтамасыз етуге қабылданған мүлік құнының сомасына (теңгедегі және сол сияқты шетел валютасындағы) мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс 8830 Клиенттің міндеттемесін қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік.

60. Егер заемшының міндеттемелерін қамтамасыз ету ретінде кепілдік қабылданса, қабылданған кепілдік сомасын баланстан тыс шоттарда көрсеткен кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 8120 Қабылданған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар

Кт 8420 Қабылданған кепілдіктер бойынша талаптарды ықтимал азайту.

61. Берілген заемдар бойынша ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен сыйақы есептеген және дисконтты (жеңілдікті) амортизациялаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйақы сомасына:

Дт 1270 Клиенттерге берілген заемдар бойынша сыйақы түрінде есептелген
25 кірістер

2170 Клиенттерге берілген заемдар бойынша сыйақы түрінде есептелген
25 кірістер

Кт 6110 Заемдар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер;
32

2) тиісті кезеңге тиесілі теңгедегі дисконт (жеңілдік) амортизациясы сомасына:

Дт 1110 Берілген қысқа мерзімді заемдар бойынша дисконт
23

2010 Берілген ұзақ мерзімді заемдар бойынша дисконт
22

Кт 6110 Берілген заемдар бойынша дисконт амортизациясы бойынша кірістер.
07

62. Берілген заем бойынша клиент есептелген сыйақыны төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1010 Кассадағы ақша қаражаты

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 1270 Клиенттерге берілген заемдар бойынша сыйақы түрінде есептелген
25 кірістер

2170 Клиенттерге берілген заемдар бойынша сыйақы түрінде есептелген
25 кірістер.

63. ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) алып тасталды ([бұр.ред.қара](#))

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 [Қаулысымен](#) 64-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#)); ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 64-тармақ өзгертілді ([бұр.ред.қара](#)); ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 64-тармақ жаңа редакцияда (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#))

64. «Өзгеруі пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын» және «басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын» санаттарына жатқызылған берілген қарыздарды қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша есепке алынатын заемдар бойынша:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

заемның әділ құны оның бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан асып кеткен жағдайда, асып кеткен айырма сомасына:

Дт 1110 25 Қысқа мерзімді заемдардың әділ құнын оң түзету
2010 24 Ұзақ мерзімді заемдардың әділ құнын оң түзету

Кт 6280 06 Басқа да қайта бағалаудан түскен кірістер;

заемның бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны оның әділ құнынан асып кеткен жағдайда, азайту айырма сомасына:

Дт 7470 08 Басқа да қайта бағалаудан болған шығыстар

Кт 1110 26 Қысқа мерзімді заемдардың әділ құнын теріс түзету

2010 25 Ұзақ мерзімді заемдардың әділ құнын теріс түзету;

заемдардың әділ құнын оң (теріс) түзету сомасына:

Дт 1110 26 Қысқа мерзімді заемдардың әділ құнын теріс түзету

2010 25 Ұзақ мерзімді заемдардың әділ құнын теріс түзету

Кт 1110 25 Қысқа мерзімді заемдардың әділ құнын оң түзету

2010 24 Ұзақ мерзімді заемдардың әділ құнын оң түзету

2) басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қарыздар бойынша:

қарыздың әділ құны оның бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

Дт 1110 Қысқа мерзімді қарыздардың әділ құнын оң түзету
25

2010 Ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құнын оң түзету
24

Кт 5470 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қарыздарды қайта бағалауға арналған резерв;

қарыздың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны оның әділ құнынан асып кеткен жағдайда, азайтудың айырма сомасына:

Дт 5470 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қарыздарды қайта бағалауға арналған резерв

Кт 1110 Қысқа мерзімді қарыздардың әділ құнын теріс түзету
26

2010 Ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құнын теріс түзету;
25

қарыздардың әділ құнының есепте тұрған оң (теріс) түзету сомасына:

Дт 1110 26 Қысқа мерзімді қарыздардың әділ құнын теріс түзету

2010 25 Ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құнын теріс түзету

Кт 1110 25 Қысқа мерзімді қарыздардың әділ құнын оң түзету

2010 24 Ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құнын оң түзету.

65. ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2022.21.11. № 97 [Қаулысымен](#) алып тасталды (2023 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#))

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2022.21.11. № 97 [Қаулысымен](#) 65-1-тармақпен толықтырылды (2023 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді); ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 65-1-тармақ жаңа редакцияда (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#))

65-1. Шағын және орта бизнес үшін халықаралық стандартқа сәйкес «сату үшін қолда бар» санатына жатқызылған берілген қарыздарды қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

қарыздың әділ құны оның бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан асып кеткен жағдайда, асып кетудің айырма сомасына:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- Дт 1110 25 Қысқа мерзімді қарыздардың әділ құнын оң түзету
2010 24 Ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құнын оң түзету
Кт 5470 01 Сату үшін қолда бар қарыздарды қайта бағалауға арналған резерв;
қарыздың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны оның
әділ құнынан асып кеткен жағдайда, азайтудың айырма сомасына:
Дт 5470 01 Сату үшін қолда бар қарыздарды қайта бағалауға арналған резерв
Кт 1110 26 Қысқа мерзімді қарыздардың әділ құнын теріс түзету
2010 25 Ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құнын теріс түзету;
қарыздардың әділ құнының есептегі оң (теріс) түзету сомасына:
Дт 1110 26 Қысқа мерзімді қарыздардың әділ құнын теріс түзету
2010 25 Ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құнын теріс түзету
Кт 1110 25 Қысқа мерзімді қарыздардың әділ құнын оң түзету
2010 24 Ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құнын оң түзету.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 66-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

66. Егер заем шартының талаптарында теңгемен берілген заем бойынша төлемдерді индекстеу көзделсе, егер заем шартында өзге мерзімдер белгіленбесе, ұйымның есеп саясатында белгіленген мерзімде заем бойынша берешек қалдығын қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң индекстеу кезінде:

- Дт 1110 Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар
21
1270 Клиенттерге берілген заемдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
25
2010 Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
21
2170 Клиенттерге берілген заемдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
25
Кт 6280 Басқа да қайта бағалаудан түскен кірістер;
06

2) теріс индекстеу кезінде:

- Дт 7470 Басқа да қайта бағалаудан болған шығыстар
08
Кт 1110 Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар
21
1270 Клиенттерге берілген заемдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
25
2010 Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар
21
2170 Клиенттерге берілген заемдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер.
25

67. Кіріске алынған кепіл мүлкінің шетел валютасындағы құны валюталардың айырбастау бағамының және кепіл мүлкінің әділ құнының өзгеруіне қарай ұйымның есеп саясатында белгіленген мерзімде қайта бағаланады.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 [Қаулысымен](#) 68-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

68. Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын берілген қарыз бойынша негізгі борышты өтеген кезде (теңгедегі және сол сияқты шетел валютасындағы) мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

Дт	1010	Кассадағы ақша қаражаты
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	1110	Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздар Клиенттерге берілген ұзақ
	21	мерзімді қарыздар.
	2010	
	21	

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2015.17.07. № 131 [Қаулысымен](#) 69-тармақ өзгертілді (бұр.ред.қара)

69. Заемды және ол бойынша сыйақыны толық өтеген, сондай-ақ заем шарты бойынша барлық, оның ішінде клиенттің міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын қабылданған кепіл немесе қабылданған кепілдік сомасын қайтару жөніндегі міндеттемелерді орындаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) кепіл мәнінің құнын есептен шығарған кезде:

Шығыс 8830 Клиенттің міндеттемесін қамтамасыз етуге (кепілге) қабылданған мүлік;

2) қабылданған кепілдік сомасын есептен шығарған кезде:

Дт 8420 Қабылданған кепілдіктер бойынша талаптарды ықтимал азайту

Кт 8120 Қабылданған кепілдіктер бойынша ықтимал талаптар.

70. Егер заем шартының талаптарында белгіленген мерзім басталған кезде заемшы есептелген сыйақыны төлемесе, есептелген, бірақ төленбеген сыйақы сомасы мерзімі өткен активтер шотына жатқызылады және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1270 Сыйақы түріндегі мерзімі өткен кірістер
29

Кт 1270 Клиенттерге берілген заемдар бойынша сыйақы түрінде есептелген
25 кірістер

2170 Клиенттерге берілген заемдар бойынша сыйақы түрінде есептелген
25 кірістер.

71. Егер заем шартында белгіленген мерзім басталған кезде заемшы негізгі борышты өтемесе, өтелмеген негізгі борыш сомасы мерзімі өткен активтер шотына жатқызылады және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1110 Клиенттердің берілген заемдар бойынша мерзімі өткен берешегі
22

Кт 1110 Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар
21

2010 «Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар.
21

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2015.17.07. № 131 [Қаулысымен](#) 72-тармақ жаңа редакцияда (бұр.ред.қара)

72. Егер заем шартының талаптарында мерзімі өткен сыйақыға тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) есептеу көзделсе, мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1280 09 Есептелген тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл)

Кт 6280 08 Тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл).

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2015.17.07. № 131 [Қаулысымен](#) 73-тармақ жаңа редакцияда (бұр.ред.қара)

73. Берілген заем бойынша мерзімі өткен сыйақыны және тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1010 Кассадағы ақша қаражаты

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 1270 29 Сыйақы түріндегі мерзімі өткен кірістер

1280 09 Есептелген тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл).

74. Берілген заем бойынша мерзімі өткен сыйақыны және негізгі борышты төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1010 Кассадағы ақша қаражаты

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 1110 Клиенттердің берілген заемдар бойынша мерзімі өткен берешегі

22

1270 Сыйақы түріндегі мерзімі өткен кірістер.

29

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 75-тармақ жаңа редакцияда

75. Резервтер (провизиялар) құрған және амортизацияланған құны бойынша есепке алынған берілген заем бойынша төленбеген мерзімі өткен сыйақыны баланстан кейіннен есептен шығарған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) есептелген сыйақының құнсыздануынан болған зиян сомасына:

Дт 7440 Берілген заемдар бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыру

21 бойынша шығыстар

Кт 1290 Клиенттерге берілген заемдар бойынша резервтер (провизиялар);

21

2) баланстан есептен шығарылатын сыйақы сомасына:

Дт 1290 21 Клиенттерге берілген заемдар бойынша резервтер (провизиялар);

Кт 1270 29 Сыйақы түріндегі мерзімі өткен кірістер.

76. Заемшы бұрын баланстан есептен шығарылған сыйақыны резервтер (провизиялар) есебінен өтеген жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1010 Кассадағы ақша қаражаты

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 6240 Клиенттерге берілген заемдар бойынша құрылған резервтерді

21 (провизияларды) қалпына келтіруден (жоюдан) түскен кірістер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 77-тармақ жаңа редакцияда

77. Заемдар бойынша күтілетін кредиттік зияндар бойынша резервтер (провизиялар) құрған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

1) амортизацияланған құны бойынша есепке алынған заемдар бойынша:

Дт 7440 Берілген заемдар бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыру

21 бойынша шығыстар

Кт 1290 Клиенттерге берілген заемдар бойынша резервтер (провизиялар);

21

2) басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын заемдар бойынша:

Дт 7440 Берілген заемдар бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыру

21 бойынша шығыстар

Кт 5490 Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын заемдар бойынша күтілетін және орын алған кредиттік зияндарға арналған бағалау резервтері (провизиялар).

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2022.21.11. № 97 Қаулысымен 77-1-тармақпен толықтырылды (2023 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді)

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

77-1. Шағын және орта бизнес үшін халықаралық стандартқа сәйкес сату үшін қолда бар қарыздардың құнсыздануынан болған шығындарды жабуға резервтер (провизиялар) құру кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 7440 Берілген қарыздар бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыру
21 бойынша шығыс
Кт 1290 Клиенттерге берілген қарыздар бойынша резервтер (провизиялар)
21

қарыздардың құнсыздануынан болған шығындарды жабуға қалыптастырылған резервтерді (провизияларды) түзеткен кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1290 Клиенттерге берілген қарыздар бойынша резервтер (провизиялар)
21
Кт 6240 Клиенттерге берілген қарыздар бойынша құрылған резервтерді
21 (провизияларды) қалпына келтіруден (жоюдан) түскен кіріс.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 78-тармақ жаңа редакцияда

78. Заемдар бойынша күтілетін кредиттік зияндар бойынша қалыптастырылған резервтерді (провизияларды) түзеткен кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын заемдар бойынша:

Дт 1290 Клиенттерге берілген заемдар бойынша резервтер (провизиялар);
21
Кт 6240 Клиенттерге берілген заемдар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды)
21 қалпына келтіруден (жоюдан) түскен кірістер;

2) басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын заемдар бойынша:

Дт 5490 Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын заемдар бойынша күтілетін және орын алған кредиттік зияндарға арналған бағалау резервтері (провизиялар).
Кт 6240 Клиенттерге берілген заемдар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды)
21 қалпына келтіруден (жоюдан) түскен кірістер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2015.17.07. № 131 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 79-тармақ жаңа редакцияда

79. Заемдарды есептен шығарған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1290 21 Клиенттерге берілген заемдар бойынша резервтер (провизиялар);
Кт 1110 21 Клиенттерге берілген қысқа мерзімді заемдар
2010 21 Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді заемдар.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2015.17.07. № 131 Қаулысымен 80-тармақ жаңа редакцияда (бұр.ред.қара)

80. Борышкер сол кезеңде құрылған резервтер (провизиялар) есебінен балансқа есептен шығарылған заем бойынша берешекті өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1010 Кассадағы ақша қаражаты
1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт 6240 21 Клиенттерге берілген заемдар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден (жоюдан) түскен кірістер.

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.26.07. № 194 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2016.28.11. № 279 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 8-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда
8-тарау. Салымдардың бухгалтерлік есебі

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 81-тармақ жаңа редакцияда

81. Екінші деңгейдегі банктердегі және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардағы салымдарға ақша орналастырған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) салым сомасына:

- Дт 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
02 жүзеге асыратын ұйымдарда бір түнге орналастырылған қысқа мерзімді салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
03 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған талап еткенге дейінгі қысқа мерзімді салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
04 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
05 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді шартты салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
06 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ салымдары (бір жылға дейінгі)
- 2040 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
01 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар
- 2040 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
02 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді шартты салымдар
- 2040 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
03 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ салымдары

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;

2) сыйлықақы немесе дисконт (жеңілдік) пайда болған жағдайда:
дисконт (жеңілдік) сомасына:

- Дт 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
02 жүзеге асыратын ұйымдарда бір түнге орналастырылған қысқа мерзімді салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
03 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған талап еткенге дейінгі қысқа мерзімді салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
04 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
05 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді шартты салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
06 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ салымдары (бір жылға дейінгі)
- 2040 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

	01	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар
	2040	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	02	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді шартты салымдар
	2040	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	03	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ салымдары
Кт	1150	Орналастырылған қысқа мерзімді салымдар бойынша дисконт
	11	
	2040	Орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар бойынша дисконт;
	08	
	сыйлықақы сомасына:	
Дт	1150 12	Орналастырылған қысқа мерзімді салымдар бойынша сыйлықақы
	2040 09	Орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар бойынша сыйлықақы
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.
	<i>ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 82-тармақ жаңа редакцияда</i>	
	82. Салымдар бойынша сыйақы есептеген және құны ұйымның есеп саясатына сәйкес валюталардың айырбастау бағамы бойынша шетел валютасымен көрсетілген салымдарды қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:	
	1) сыйақыны есептеген кезде:	
Дт	1270	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	22	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған талап еткенге дейінгі салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	23	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған мерзімді салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	24	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған шартты салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	38	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	22	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	23	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған мерзімді салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	24	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған шартты салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
Кт	6110	Талап еткенге дейінгі салымдар бойынша сыйақы алумен байланысты кірістер
	29	
	6110	Мерзімді салымдар бойынша сыйақы алумен байланысты кірістер
	30	
	6110	Шартты салымдар бойынша сыйақы алумен байланысты кірістер
	31	
	6110	Жинақ салымдары бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер;
	35	

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

2) оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	1150	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	02	жүзеге асыратын ұйымдарда бір түнге орналастырылған қысқа мерзімді салымдар
	1150	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	03	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған талап еткенге дейінгі қысқа мерзімді салымдар
	1150	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	04	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді салымдар
	1150	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	05	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді шартты салымдар
	1150	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	06	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ салымдары (бір жылға дейінгі)
	1150	Орналастырылған қысқа мерзімді салымдар бойынша дисконт
	11	
	1150	Орналастырылған қысқа мерзімді салымдар бойынша сыйлықақы
	12	
	1270	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	22	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған талап еткенге дейінгі салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	23	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған мерзімді салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	24	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған шартты салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	38	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2040	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	01	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар
	2040	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	02	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді шартты салымдар
	2040	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	03	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ салымдары
	2040	Орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар бойынша дисконт
	08	
	2040	Орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар бойынша сыйлықақы
	09	
	2170	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	22	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
	23	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған мерзімді салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

	24	жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған шартты салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
Кт	6250	Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен кірістер;
	02	
		3) теріс бағамдық айырма сомасына:
Дт	7430	Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыстар
	02	
Кт	1150	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда бір түнге орналастырылған қысқа мерзімді салымдар
	02	
	1150	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған талап еткенге дейінгі қысқа мерзімді салымдар
	03	
	1150	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді салымдар
	04	
	1150	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді шартты салымдар
	05	
	1150	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ салымдары (бір жылға дейінгі)
	06	
	1150	Орналастырылған қысқа мерзімді салымдар бойынша дисконт
	11	
	1150	Орналастырылған қысқа мерзімді салымдар бойынша сыйлықақы
	12	
	1270	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған талап еткенге дейінгі салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	22	
	1270	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған мерзімді салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	23	
	1270	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған шартты салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	24	
	1270	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	38	
	2040	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар
	01	
	2040	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді шартты салымдар
	02	
	2040	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ салымдары
	03	
	2040	Орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар бойынша дисконт
	08	
	2040	Орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар бойынша сыйлықақы
	09	
	2170	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 22 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 2170 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 23 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған мерзімді салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 2170 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 24 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған шартты салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
83. Шығыстарды салымдар бойынша төлем көзінен ұсталуы тиіс корпоративтік табыс салығы түрінде есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:
- Дт 7710 Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар
- Кт 3110 Төленуі тиіс корпоративтік табыс салығы.
- 01
- ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 84-тармақ жаңа редакцияда*
84. Егер банктік салым шартында есептелген сыйақы сомасын есептелген (жинақталған) сыйақы сомасына капиталдандыру көзделсе, мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:
- Дт 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 02 жүзеге асыратын ұйымдарда бір түнге орналастырылған қысқа мерзімді салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 03 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған талап еткенге дейінгі қысқа мерзімді салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 04 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 05 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді шартты салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 06 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ салымдары (бір жылға дейінгі)
- 2040 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 01 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар
- 2040 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 02 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді шартты салымдар
- 2040 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 03 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ салымдары
- Кт 1270 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 22 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 1270 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 23 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған мерзімді салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 1270 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 24 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған шартты салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 1270 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
38 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ
салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 2170 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
22 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ
салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 2170 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
23 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған мерзімді салымдар бойынша
сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 2170 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
24 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған шартты салымдар бойынша
сыйақы түрінде есептелген кірістер
85. Салымдар бойынша дисконтты (жеңілдікті) немесе сыйлықақыны
амортизациялаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:
- 1) теңгемен дисконтты (жеңілдікті) амортизациялау сомасына:
- Дт 115011 Орналастырылған қысқа мерзімді салымдар бойынша дисконт
2040 Орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар бойынша дисконт
08
- Кт 6110 Орналастырылған салымдар бойынша дисконтты амортизациялау
05 бойынша кірістер;
- 2) сыйлықақы сомасына:
- Дт 731010 Орналастырылған салымдар бойынша сыйлықақыны амортизациялау
бойынша шығыстар
- Кт 115012 Орналастырылған қысқа мерзімді салымдар бойынша сыйлықақы
2040 Орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар бойынша сыйлықақы.
09

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 Қаулысымен 86-тармақ жаңа редакцияда (бұр.ред.қара)

86. Салым бойынша сыйақыны нақты алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

- 1) есептелген сыйақы сомасына:
- Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары
- Кт 1270 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
22 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған талап ету бойынша салымдары
бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 1270 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
23 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған мерзімді салымдар бойынша
сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 1270 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
24 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған шартты салымдар бойынша
сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 1270 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
38 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ
салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 2170 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
22 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ
салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 2170 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 23 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған мерзімді салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 2170 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 24 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған шартты салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер;
- 2) ұсталған корпоративтік табыс салығы сомасына:
- Дт 3110 Төлеуге жататын корпоративтік табыс салығы
- 01
- Кт 1270 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 22 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған талап өткенге дейінгі салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 1270 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 23 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған мерзімді салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 1270 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 24 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған шартты салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 1270 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 38 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 2170 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 22 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ салымдары бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 2170 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 23 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған мерзімді салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
- 2170 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 24 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған шартты салымдар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 87-тармақ жаңа редакцияда

87. Орналастырылған салым бойынша борыштың негізгі сомасын қайтарған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

- Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары
- Кт 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 02 жүзеге асыратын ұйымдарда бір түнге орналастырылған қысқа мерзімді салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 03 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған талап ету бойынша салымдар
- 1150 Банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын
- 04 ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 05 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді шартты салымдар
- 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
- 06 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ салымдары (бір жылға дейінгі)
- 2040 Банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын
- 01 ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 2040 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
02 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді шартты салымдар
2040 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін
03 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді жинақ салымдары.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 88-тармақ жаңа редакцияда

88. Әрбір есепті күнге күтілетін кредиттік шығындарға резервтерді (провизияларды) құрған (ұлғайтқан) кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

1) күтілетін кредиттік шығындарға құрылған резервтер (провизиялар) сомасына:

Дт 7440 Орналастырылған салымдар бойынша резервтерді (провизияларды)

02 қалыптастыру бойынша шығыстар

Кт 1290 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

24 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған салымдар бойынша резервтер (провизиялар);

2) күтілетін кредиттік шығындарға қалыптастырылған резервтерді (провизияларды) түзеткен кезде:

Дт 1290 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

24 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған салымдар бойынша резервтер (провизиялар)

Кт 6240 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

02 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған салымдар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден (жоюдан) кірістер;

3) салымдарды құрылған резервтердің (провизиялардың) есебінен баланстан есептен шығарған кезде:

Дт 1290 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

24 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған салымдар бойынша резервтер (провизиялар)

Кт 1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

02 жүзеге асыратын ұйымдарда бір түнге орналастырылған қысқа мерзімді салымдар

1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

03 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған талап ету бойынша қысқа мерзімді салымдар

1150 Банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді салымдар

1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

05 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді шартты салымдар

1150 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

06 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған қысқа мерзімді жинақ салымдары (бір жылға дейінгі)

2040 Банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар

2040 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

02 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді шартты салымдар

2040 Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін

03 жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған ұзақ мерзімді салымдар.

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.26.07. № 194 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2016.28.11. № 279 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 9-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда
9-тарау. Туынды құралдармен операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Форвардпен операцияларды есепке алу

89. Туынды құралмен сатушы (сатып алушы) белгілі бір мерзім аяқталғаннан кейін базалық активті келісілген талаптармен болашақта сатып алу (сату) (бұдан - форвард) міндеттемесін қабылдайтын операциялар жүзеге асырылған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	8300	Қаржы активтерін сатып алу бойынша шартты талаптар
	01	
Кт	8600	Қаржы активтерін сату бойынша шартты міндеттемелер.
	01	

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 Қаулысымен 90-тармақ жаңа редакцияда (бұр.ред.қара)

90. Ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен форвардты қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

- 1) форвардтың әділ құнының оң өзгеру сомасына:

Дт	1280 03	Форвард мәмілесі бойынша талаптар
	2180 02	Форвард мәмілесі бойынша талаптар
Кт	6290 10	Форвард мәмілелері бойынша кірістер;
- 2) форвардтың әділ құнының теріс өзгеру сомасына:

Дт	7480 10	Форвард мәмілелері бойынша шығыстар
Кт	3390 02	Форвард мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 02	Форвард мәмілесі бойынша міндеттемелер;
- 3) форвардтың әділ құнының есепте тұрған оң және (немесе) теріс түзету сомасына:

Дт	3390 02	Форвард мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 02	Форвард мәмілесі бойынша міндеттемелер
Кт	1280 03	Форвард мәмілесі бойынша талаптар
	2180 02	Форвард мәмілесі бойынша талаптар.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 91-тармақ жаңа редакцияда

91. Форвардтың орындалу күніне мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

- 1) нетто негізде есеп айырысқан жағдайда ұйым ақша аударған кезде:

Дт	3390 02	Форвард мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 02	Форвард мәмілесі бойынша міндеттемелер
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары;
- 2) нетто негізде есеп айырысқан жағдайда қарсы әріптестен ақша алған кезде:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары
Кт	1280 03	Форвард мәмілесі бойынша талаптар
	2180 02	Форвард мәмілесі бойынша талаптар;
- 3) форвард шартына сәйкес базалық актив сатып алған кезде сатып алынған базалық актив құнына:

Дт	1120	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
	01	бойынша есепке алынатын қаржы активтері
	1130	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
	01	активтері

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа
- 01 мерзімді қаржы активтері
- 1150 Металл шоттарда орналастырылған тазартылған қымбат металдар
- 09
- 2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
- 01 активтері
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
- 01 мерзімді қаржы активтері
- 3390 Форвард мәмілесі бойынша міндеттемелер
- 02
- 4170 Форвард мәмілесі бойынша міндеттемелер
- 02
- Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары
- 1280 Форвард мәмілесі бойынша талаптар
- 03
- 2180 Форвард мәмілесі бойынша талаптар;
- 02
- 4) форвард шартына сәйкес базалық активті сатқан кезде сатылатын базалық актив құнына:
- Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары
- 3390 Форвард мәмілесі бойынша міндеттемелер
- 02
- 4170 Форвард мәмілесі бойынша міндеттемелер
- 02
- Кт 1120 Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн
- 01 бойынша есепке алынатын қаржы активтері
- 1130 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
- 01 активтері
- 1140 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа
- 01 мерзімді қаржы активтері
- 1150 Металл шоттарда орналастырылған тазартылған қымбат металдар
- 09
- 1280 Форвард мәмілесі бойынша талаптар
- 03
- 2020 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
- 01 активтері
- 2030 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
- 01 мерзімді қаржы активтері
- 2180 Форвард мәмілесі бойынша талаптар;
- 02
- 5) базалық активтерді сатып алу (сатуға) арналған форвардты қайта бағалаудан түскен іске асырылған кірістер сомасына:
- Дт 8600 01 Қаржы активтерін сату бойынша шартты міндеттемелер
- Кт 8300 01 Қаржы активтерін сатып алу бойынша шартты талаптар.

2-параграф. Фьючерспен операцияларды есепке алу

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

92. Туынды құралмен сатушы (сатып алушы) белгілі бір мерзім аяқталғаннан кейін базалық активті ұйымдасқан нарықта белгіленген стандартты талаптарға сәйкес сатып алу (сату) (бұдан - фьючерс) міндеттемесін қабылдайтын операциялар жүзеге асырылған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) фьючерсті сатып алу бойынша шартты талаптар және міндеттемелер сомасына:

Дт 8300 Қаржы фьючерстерін сатып алу бойынша шартты талаптар
02

Кт 8600 Қаржы фьючерстерін сатып алу бойынша шартты міндеттемелер;
02

2) фьючерсті сату бойынша шартты талаптар және міндеттемелер сомасына:

Дт 8300 Қаржы фьючерстерін сату бойынша шартты талаптар
03

Кт 8600 Қаржы фьючерстерін сату бойынша шартты міндеттемелер.
03

93. Фьючерс бойынша маржа төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1610 Брокерлермен есеп айырысу
02

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.

94. Фьючерс жасағаны үшін брокерге комиссия төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 7470 Брокерлік және дилерлік қызмет бойынша қызмет көрсету үшін
82 комиссиялық шығыстар

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.

95. Фьючерс бойынша қосымша маржа төлеген немесе фьючерс бойынша есепте тұрған маржаның рұқсат етілген сомасын есептен шығарған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ұйым қосымша төлеген маржа сомасына:

Дт 1610 Брокерлермен есеп айырысу
02

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты;

2) есепте тұрған маржаның рұқсат етілген сомасын есептен шығарған кезде:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 1610 Брокерлермен есеп айырысу.
02

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 96-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

96. Ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен әділ құны бойынша базалық активті сатып алуға және (немесе) сатуға арналған фьючерсті қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) фьючерстің әділ құнының оң өзгерісі сомасына:

Дт 1280 02 Фьючерс мәмілесі бойынша талаптар

2180 01 Фьючерс мәмілесі бойынша талаптар

Кт 6290 09 Фьючерс мәмілелері бойынша кірістер;

2) фьючерстің әділ құнының теріс өзгерісі сомасына:

Дт 7480 09 Опцион мәмілелері бойынша шығыстар

Кт 3390 01 Фьючерс мәмілесі бойынша міндеттемелер

4170 01 Фьючерс мәмілесі бойынша міндеттемелер;

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

3) фьючерстің әділ құнының есепте тұрған оң және (немесе) теріс түзету сомасына:

Дт	3390 01	Фьючерс мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 01	Фьючерс мәмілесі бойынша міндеттемелер
Кт	1280 02	Фьючерс мәмілесі бойынша талаптар
	2180 01	Фьючерс мәмілесі бойынша талаптар.

97. Фьючерстің ашық позициясын жабу күні фьючерс құнын нетто негізде ақшамен өтеген (ашық позицияны жабу) жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ұйым фьючерсті нетто негізде өтеген кезде:

Дт	3390 01	Фьючерс мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 01	Фьючерс мәмілесі бойынша міндеттемелер
Кт	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу;

2) қарсы әріптес фьючерсті нетто негізде өтеген кезде:

Дт	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу
Кт	1280 02	Фьючерс мәмілесі бойынша талаптар
	2180 01	Фьючерс мәмілесі бойынша талаптар;

3) фьючерсті сатып алу бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	8600 02	Қаржы фьючерстерін сатып алу бойынша шартты міндеттемелер
Кт	8300 02	Қаржы фьючерстерін сатып алу бойынша шартты талаптар;

4) фьючерсті сату бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	8600 03	Қаржы фьючерстерін сату бойынша шартты міндеттемелер
Кт	8300 03	Қаржы фьючерстерін сату бойынша шартты талаптар;

5) ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) алып тасталды ([бұр.ред.қара](#))

6) ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) алып тасталды ([бұр.ред.қара](#))

3-параграф. Опционмен операцияларды есепке алу

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 98-тармақ өзгертілді ([бұр.ред.қара](#))

98. Туынды құралмен бір тарап басқа тараптан келісілген талаптармен келісілген баға бойынша болашақта базалық активті сатып алу немесе сату құқығын сатып алатын (бұдан әрі - сатып алынған «колл» немесе «пут» опционы) операцияларды жүзеге асырған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шартты талаптар сомасына:

Дт	8300 06	Сатып алынған «колл» опционы мәмілелері
----	---------	---

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

	8300 07	Сатып алынған «пут» опционы мәмілелері
Кт	8600 06	Сатып алынған «колл» опционы мәмілелері - қарсы шот
	8600 07	Сатып алынған «пут» опционы мәмілелері - қарсы шот

2) сатып алынған «колл» немесе «пут» опционы бойынша төленген сыйлықақы сомасына:

Дт	1280 04	Опцион мәмілесі бойынша талаптар
	2180 03	Опцион мәмілесі бойынша талаптар
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 Қаулысымен 99-тармақ жаңа редакцияда (бұр.ред.қара)

99. Сатып алынған «колл» немесе «пут» опционын әділ құны бойынша ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен, сондай-ақ опционды жабу күні қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатып алынған опционның әділ құнының оң өзгеріс сомасына:

Дт	1280 04	Опцион мәмілесі бойынша талаптар
	2180 03	Опцион мәмілесі бойынша талаптар
Кт	6290 11	Опцион мәмілелері бойынша кірістер;

2) сатып алынған опционның әділ құнының теріс өзгеріс сомасына:

Дт	7480 11	Своп мәмілелері бойынша шығыстар
Кт	1280 04	Опцион мәмілесі бойынша талаптар
	2180 03	Опцион мәмілесі бойынша талаптар.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 100-тармақ жаңа редакцияда

100. Ашық позицияны жабу немесе сатып алынған «колл» немесе «пут» опционын орындау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатып алынған «колл» немесе «пут» опционының талаптары бойынша шартты талаптар және шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	8600 06	Сатып алынған опцион «колл» мәмілелері - контршот
	8600 07	Сатып алынған опцион «пут» мәмілелері - контршот
Кт	8300 06	Сатып алынған опцион «колл» мәмілелері
	8300 07	Сатып алынған опцион «пут» мәмілелері;

2) қарсы әріптес «колл» немесе «пут» опционының (ашық позицияны жабу) құнын ақшамен өтеген кезде:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары
Кт	1280 04	Опцион мәмілесі бойынша талаптар
	2180 03	Опцион мәмілесі бойынша талаптар;

3) сатып алынған «колл» опционның шарттарына сәйкес базалық активті сатып алған кезде:

сатып алынатын активтер құнына:

Дт	1120 01	Өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері
	1130 01	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	1140 01	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	1150	Металл шоттарда орналастырылған тазартылған қымбат металдар

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

	09	
	2020	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
	01	активтері
	2030	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
	01	мерзімді қаржы активтері
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары
	1280	Опцион мәмілесі бойынша талаптар
	04	
	2180	Опцион мәмілесі бойынша талаптар;
	03	
	4) сатып алынған «пут» опционның шарттарына сәйкес базалық активті сатқан кезде: сатылатын активтер құнына:	
Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары
Кт	1130	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы
	01	активтері
	1140	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа
	01	мерзімді қаржы активтері
	1150	Металл шоттарда орналастырылған тазартылған қымбат металдар
	09	
	1280	Опцион мәмілесі бойынша талаптар
	04	
	2020	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
	01	активтері
	2030	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
	01	мерзімді қаржы активтері
	2180	Опцион мәмілесі бойынша талаптар.
	03	
101. Туынды құралдармен бір тарап басқа тарапқа келісілген талаптармен келісілген баға бойынша болашақта базалық активті сатып алу немесе сату құқығын сататын (бұдан әрі — сатылған «колл» немесе «пут» опционы) операцияларды жүзеге асыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:		
Дт	8300	Сатылған «пут» опционы мәмілелері - қарсы шот
	08	
	8300	Сатылған «колл» опционы мәмілелері - қарсы шот
	09	
Кт	8600	Сатылған «пут» опционы мәмілелері
	08	
	8600	Сатылған «колл» опционы мәмілелері;
	09	алынған сыйлықақы сомасына:
Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	3390	Опцион мәмілесі бойынша міндеттемелер
	03	
	4170	Опцион мәмілесі бойынша міндеттемелер.
	03	

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 102-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

102. Сатылған «колл (немесе «пут» опционның әділ құны бойынша есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен, сондай-ақ опционды жабу күні қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылған «колл» немесе «пут» опционның әділ құнының оң өзгерісі сомасына:

Дт	3390 03	Опцион мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 03	Опцион мәмілесі бойынша міндеттемелер
Кт	6290 11	Опцион мәмілелері бойынша кірістер;

2) сатылған «колл» немесе «пут» опционның әділ құнының теріс өзгерісі сомасына:

Дт	7480 11	Опцион мәмілелері бойынша шығыстар
Кт	3390 03	Опцион мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 03	Опцион мәмілесі бойынша міндеттемелер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2017.22.12. № 251 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 103-тармақ жаңа редакцияда

103. Ашық позицияны жабу немесе сатылған «колл» немесе «пут» опционның орындау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатылған «колл» немесе «пут» опционның талаптарына сәйкес шартты талаптар және шартты міндеттемелер сомасына:

Дт	8300 08	Сатылған опцион «пут» мәмілелері - контршот
	8300 09	Сатылған опцион «колл» мәмілелері - контршот
Кт	8600 08	Сатылған опцион «пут» мәмілелері
	8600 09	Сатылған опцион «колл» мәмілелері;

2) қарсы әріптес сатылған «колл» немесе «пут» опционның құнын өтеген кезде (ашық позицияны жабу):

Дт	3390 03	Опцион мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 03	Опцион мәмілесі бойынша міндеттемелер
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары;

3) сатылған «колл» опционның талаптарына сәйкес базалық активті сатқан кезде: сатылатын активтер құнына:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары
	3390 03	Опцион мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 03	Опцион мәмілесі бойынша міндеттемелер
Кт	1130 01	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	1140 01	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	1150 09	Металл шоттарда орналастырылған тазартылған қымбат металдар
	2020 01	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
	2030 01	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;

4) сатылған «пут» опционның талаптарына сәйкес базалық активті сатып алған кезде:

сатып алынатын активтер құнына:

Дт	1130 01	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	1140	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

01	мерзімді қаржы активтері
1150	Металл шоттарда орналастырылған тазартылған қымбат металдар
09	
2020	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын ұзақ мерзімді қаржы
01	активтері
2030	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын ұзақ
01	мерзімді қаржы активтері;
3390	Опцион мәмілесі бойынша міндеттемелер
03	
4170	Опцион мәмілесі бойынша міндеттемелер
03	
Кт 1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары.

4-параграф. Валюталық своппен операцияларды есепке алу

104. Туынды құралмен алдын ала келісілген мерзім ішінде бір валютаны басқа валютаға айырбастау (бұдан әрі - валюталық своп) туралы келісім жасалатын операцияларды жүзеге асырған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1280	Своп мәмілесі бойынша талаптар
	06	
Кт	3390	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер;
	05	

және бір мезгілде, баланстан тыс есепте валюталарды кері айырбастау бойынша талаптар мен міндеттемелер сомалары көрсетіледі:

Дт	830012	Басқа да туынды қаржы құралдары бойынша шартты талаптар
Кт	8600	Басқа да туынды қаржы құралдары бойынша шартты міндеттемелер.
	12	

105. Валюталық свопты валюталау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) алатын валюта сомасына:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	1280	Своп мәмілесі бойынша талаптар
	06	
	2180	Своп мәмілесі бойынша талаптар;
	04	

2) аударылатын валюта сомасына:

Дт	3390	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	05	
	4170	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	04	
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 106-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

106. Валюталық свопты әділ құны бойынша ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) әділ құнның оң өзгерісі сомасына:

Дт	1280 06	Своп мәмілесі бойынша талаптар
----	---------	--------------------------------

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

	2180 04	Своп мәмілесі бойынша талаптар
Кт	6290 13	Своп мәмілелері бойынша кірістер;
	2) әділ құнның теріс өзгерісі сомасына:	
Дт	7480 13	Своп мәмілелері бойынша шығыстар
Кт	3390 05	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 04	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер;
	бір мезгілде, есепте тұрған оң және (немесе) теріс қайта бағалау сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:	
Дт	3390 05	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 04	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
Кт	1280 06	Своп мәмілесі бойынша талаптар
	2180 04	Своп мәмілесі бойынша талаптар.

107. Егер валюталық своп талаптарында сыйақы есептеу және төлеу көзделген болса, мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) кірістер сомасына:

Дт	1280 06	Своп мәмілесі бойынша талаптар
	2180 04	Своп мәмілесі бойынша талаптар
Кт	6110 34	Сыйақы алумен байланысты басқа да кірістер;

2) шығыстар сомасына:

Дт	7310 25	Сыйақы төлеумен байланысты басқа да шығыстар
Кт	3390 05	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 04	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер.

108. Валюталық своп бойынша сыйақы төлеген немесе алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) алынатын сыйақы сомасына:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	1280 06	Своп мәмілесі бойынша талаптар
	2180 04	Своп мәмілесі бойынша талаптар;

2) төленетін сыйақы сомасына:

Дт	3390 05	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 04	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.

109. Валюталық свопты жабу бойынша валюталау күніне мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына;

Дт	8600 12	Басқа да туынды қаржы құралдары бойынша шартты міндеттемелер
Кт	830012	Басқа да туынды қаржы құралдары бойынша шартты талаптар;

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

2) айырбасталатын валюта сомасына:

валюталық своп құны оң болған кезде:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
	1280	Своп мәмілесі бойынша талаптар
	06	
	2180	Своп мәмілесі бойынша талаптар;
	04	

валюталық своп құны теріс болған кезде:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
	3390	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	05	
	4170	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	04	
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.

5-параграф. Пайыздық своппен операцияларды есепке алу

110. Туынды құралмен тараптар белгіленген және өзгермелі пайыздық ставкаларды қолдана отырып тұрақты пайыздық төлемдер алмасатын (бұдан әрі - пайыздық своп) операциялар жүзеге асырылған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) егер пайыздық своп шарттары бойынша төлемдер өзгермелі пайыздық ставка бойынша көзделсе, бірақ сомалар белгіленген пайыздық ставкамен алынған жағдайда:

Дт	8300	Белгіленген пайыздық своп
	04	
Кт	8600	Өзгермелі пайыздық своп;
	04	

2) егер пайыздық своп шарттары бойынша төлемдер белгіленген пайыздық ставкамен көзделсе, бірақ сомалар өзгермелі пайыздық ставка бойынша алынған жағдайда:

Дт	8300	Өзгермелі пайыздық своп
	05	
Кт	8600	Белгіленген пайыздық своп.
	05	

111. Пайыздық своп бойынша сыйақы түріндегі кірістер мен шығыстарды есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) кірістер сомасына:

Дт	1280	Своп мәмілесі бойынша талаптар
	06	
	2180	Своп мәмілесі бойынша талаптар
	04	
Кт	6110	Сыйақы алумен байланысты басқа да кірістер;
	34	

2) шығыстар сомасына:

Дт	7310	Сыйақы төлеумен байланысты басқа да шығыстар
	25	
Кт	3390	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	05	

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

4170 Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер.

04

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 112-тармақ жаңа редакцияда ([бұр.ред.қара](#))

112. Пайыздық свопты әділ құны бойынша ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң айырма сомасына:

Дт	1280 06	Своп мәмілесі бойынша талаптар
	2180 04	Своп мәмілесі бойынша талаптар
Кт	6290 13	Своп мәмілелері бойынша кірістер;

2) теріс айырма сомасына:

Дт	7480 13	Своп мәмілелері бойынша шығыстар
Кт	3390 05	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 04	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер;

бір мезгілде, есепте тұрған оң және (немесе) теріс қайта бағалау сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	3390 05	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	4170 04	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
Кт	1280 06	Своп мәмілесі бойынша талаптар
	2180 04	Своп мәмілесі бойынша талаптар.

113. Пайыздық свопты әділ құны бойынша қайта бағалағаннан кейін мерзімдік төлемдер жүргізу күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) алынған сыйақы сомасына:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты
Кт	1280	Своп мәмілесі бойынша талаптар
	06	
	2180	Своп мәмілесі бойынша талаптар;
	04	

2) төленген сыйақы сомасына:

Дт	3390	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	05	
	4170	Своп мәмілесі бойынша міндеттемелер
	04	
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты.

114. Ашық позицияны жабу немесе пайыздық свопты жабу күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) пайыздық свопты сатып алу бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	8300	Белгіленген пайыздық своп
	04	
Кт	8600	Өзгермелі пайыздық своп;
	04	

2) пайыздық свопты сату бойынша шартты талаптар мен міндеттемелер сомасына:

Дт	8600	Белгіленген пайыздық своп
	05	
Кт	8300	Өзгермелі пайыздық своп.
	05	

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.26.07. № 194 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2016.28.11. № 279 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 10-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда
10-тарау. Хеджирлеудің бухгалтерлік есебі

115. Хеджирленетін бап ретінде айқындалған бағалы қағаздардың, тазартылған қымбат металдардың, шетел валютасының, заемдардың, салымдардың бухгалтерлік есебі осы Нұсқаулықтың 3, 5, 6, 7 және 8-тарауларында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

116. Хеджирлеу құралы ретінде пайдаланылатын туынды құралдардың бухгалтерлік есебі хеджирлеу құралдарын қайта бағалаудан кірістер мен шығыстар 5450 «Басқа да активтерді қайта бағалауға арналған резервтері» баланстық шотына жатқызылатын ақша қаражаты қозғалысын хеджирлеудің және таза инвестицияларды хеджирлеудің бухгалтерлік есебін қоспағанда, осы Нұсқаулықтың 9-тарауында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.26.07. № 194 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2016.28.11. № 279 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 11-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда
11-тарау. Зейнетақы активтерінен және зейнетақы активтері бойынша инвестициялық кірістен комиссиялық сыйақыны есептеу операцияларының бухгалтерлік есебі

117. Зейнетақы активтерінен тиесілі комиссиялық сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

1) комиссиялық сыйақыны есептеген кезде:

Дт 1270 Зейнетақы активтерінен түскен есептелген комиссиялық кірістер
62

Кт 6110 Зейнетақы активтерінен түскен комиссиялық кірістер;
62

2) комиссиялық сыйақыны алған кезде:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты

Кт 1270 Зейнетақы активтерінен түскен есептелген комиссиялық кірістер.
62

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 Қаулысымен (бұр.ред.қара); 2021.22.11. № 100 Қаулысымен (бұр.ред.қара) 118-тармақ жаңа редакцияда

118. Зейнетақы активтері бойынша инвестициялық кірістен тиесілі комиссиялық сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1270 61 Инвестициялық кірістен есептелген комиссиялық кірістер

Кт 6110 61 Инвестициялық кірістен комиссиялық кірістер.»;

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2021.22.11. № 100 Қаулысымен 118-1-тармақпен толықтырылды

118-1. Зейнетақы активтері бойынша теріс комиссиялық сыйақы сомасына теріс инвестициялық кіріс болған кезде инвестициялық портфельді басқарушы мынадай бухгалтерлік жазбаны жүзеге асырады:

Дт 7470 Теріс комиссиялық сыйақыны өтеу бойынша шығыстар
61

Кт 3440 Теріс комиссиялық сыйақыны өтеу жөніндегі қысқа мерзімді міндеттемелер.
61

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2021.22.11. № 100 [Қаулысымен](#) 118-2-тармақпен толықтырылды

118-2. Есепті айдың соңында зейнетақы активтері бойынша теріс инвестициялық кірістен бұрын есептелген теріс комиссиялық сыйақы шегіндегі сомаға мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 3440 Теріс комиссиялық сыйақыны өтеу жөніндегі қысқа мерзімді міндеттемелер
61

Кт 1270 Инвестициялық кірістен есептелген комиссиялық кірістер;
61

комиссиялық сыйақы алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат

Кт 1270 61 Инвестициялық кірістен есептелген комиссиялық кірістер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2021.22.11. № 100 [Қаулысымен](#) 118-3-тармақпен толықтырылды

118-3. Зейнетақы активтерін сенімгерлік басқару туралы шарт бұзылған кезде инвестициялық портфельді басқарушы теріс комиссиялық сыйақыны өтеу жөніндегі міндеттемелердің сомасына мынадай бухгалтерлік жазбаны жүзеге асырады:

Дт 3440 Теріс комиссиялық сыйақыны өтеу жөніндегі қысқа мерзімді міндеттемелер
61

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат.»;

119. ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) алып тасталды
([бұр.ред.қара](#))

12-тарау. ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2013.26.07. № 194 [Қаулысымен](#) алып тасталды ([бұр.ред.қара](#))

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2019.14.10. № 171 [Қаулысымен](#) 13-тараумен толықтырылды

13-тарау. Сақтандыру брокерінің қызметіне байланысты операциялардың бухгалтерлік есебі

127. Сақтанушы сақтандыру сыйлықақыларының сомаларын тікелей сақтандыру ұйымына аударған кезде сақтандыру брокері көрсетілген делдалдық қызметтер үшін есептелген комиссиялық сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) көрсетілген делдалдық қызметтер үшін есептелген комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт 1270 Сақтандыру брокерлерінің сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі
41 делдалдық қызметтері үшін есептелген комиссиялық кірістері

Кт 6110 Сақтандыру брокерлерінің комиссиялық кірістері;
41

2) нақты алынған комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт 1010 Кассадағы ақша қаражаттары

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары

Кт 1270 Сақтандыру брокерлерінің сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі
41 делдалдық қызметтері үшін есептелген комиссиялық кірістері.

128. Сақтандыру брокері өз атынан және қайта сақтанушының (цеденттің) тапсырмасы бойынша қайта сақтандыру шартын жасаған және сақтандыру брокері

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

арқылы қайта сақтандыру сыйлықақыларының сомаларын қайта сақтандыру ұйымына аударған жағдайда сақтандыру брокері мынадай бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асырады:

1) қайта сақтандыру сыйлықақысының мөлшерінен сақтандыру брокеріне тиесілі есептелген комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт 1280 42 Қайта сақтанушылардан алынатын сақтандыру сыйлықақылары

Кт 3390 41 Қайта сақтандырушылармен есеп айырысу;

2) қайта сақтандыру сыйлықақысының мөлшерінен сақтандыру брокеріне тиесілі есептелген комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт 1270 Сақтандыру брокерлерінің қайта сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі

42 делдалдық қызметтері үшін есептелген комиссиялық кірістері

Кт 6110 Сақтандыру брокерлерінің комиссиялық кірістері;

41

3) сақтандыру ұйымынан нақты алынған қайта сақтандыру сыйлықақысының сомасына:

Дт 1010 Кассадағы ақша қаражаттары

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары

Кт 1280 42 Қайта сақтанушылардан алынатын сақтандыру сыйлықақылары.

129. Сақтандыру брокері қайта сақтандыру ұйымына қайта сақтандыру сыйлықақысын аударған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) қайта сақтандыру сыйлықақысының мөлшерінен сақтандыру брокеріне тиесілі есептелген комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт 3390 Қайта сақтандырушылармен есеп айырысу

41

Кт 1270 Сақтандыру брокерлерінің қайта сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі

42 делдалдық қызметтері үшін есептелген комиссиялық кірістері;

2) қайта сақтандыру сыйлықақысын Қазақстан Республикасының резиденті емес - қайта сақтандыру ұйымына берген кезде Қазақстан Республикасының резиденті емес тің кірістерінен төлем көзінен ұсталатын салық сомасына:

Дт 3390 41 Қайта сақтандырушылармен есеп айырысу

Кт 3110 01 Төлеуге жататын корпоративтік табыс салығы;

3) қайта сақтандыру шартына сәйкес қайта сақтандыру ұйымына төленетін қайта сақтандыру сыйлықақысының қалған сомасына:

Дт 3390 41 Қайта сақтандырушылармен есеп айырысу

Кт 1010 Кассадағы ақша қаражаттары

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары.

130. Сақтандыру брокері өз атынан және қайта сақтанушының (цеденттің) тапсырмасы бойынша қайта сақтандыру шартын жасаған және қайта сақтанушы қайта сақтандыру сыйлықақыларының сомасын тікелей қайта сақтандыру ұйымына аударған жағдайда сақтандыру брокері мынадай бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асырады:

1) есептелген комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт 1270 Сақтандыру брокерлерінің сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі

41 делдалдық қызметтері үшін есептелген комиссиялық кірістері

Кт 6110 Сақтандыру брокерлерінің комиссиялық кірістері;

41

2) нақты алынған комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт 1010 Кассадағы ақша қаражаттары

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары

Кт 1270 Сақтандыру брокерлерінің сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

41 делдалдық қызметтері үшін есептелген комиссиялық кірістері.

131. Сақтандыру брокері өз атынан және қайта сақтанушының (цеденттің) тапсырмасы бойынша қайта сақтандыру шартын жасаған және қайта сақтанушы қайта сақтандыру сыйлықақыларының сомасын тікелей қайта сақтандыру ұйымына аударған жағдайда сақтандыру брокері мынадай бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асырады:

1) сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарынан алынуға тиісті сақтандыру төлемдерінің сомасына:

Дт	1280 43	Сақтандырушыларға талап
	1280 44	Қайта сақтандырушыларға талаптар
Кт	3390 42	Қайта сақтанушылармен есеп айырысу
	3390 43	Сақтанушылармен есеп айырысу;

2) сақтандыру төлемінің мөлшерінен сақтандыру брокеріне тиесілі есептелген комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт	1270	Сақтандыру брокерлерінің қайта сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі
	42	делдалдық қызметтері үшін есептелген комиссиялық кірістері
Кт	6110	Сақтандыру брокерлерінің комиссиялық кірістері;
	41	

3) сақтанушыға (қайта сақтанушыға) аударылуы тиіс нақты алынған сақтандыру төлемдерінің сомасына:

Дт	1010	Кассадағы ақша қаражаттары
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары
Кт	1280 43	Сақтандырушыларға талап
	1280 44	Қайта сақтандырушыларға талаптар.

132. Сақтандыру брокері сақтанушыларға (қайта сақтанушыларға) сақтандыру төлемін аударған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сақтандыру брокеріне тиесілі есептелген комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт	3390	Қайта сақтанушылармен есеп айырысу
	42	
	3390	Сақтанушылармен есеп айырысу
	43	

Кт	1270	Сақтандыру брокерлерінің сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі
	41	делдалдық қызметтері үшін есептелген комиссиялық кірістері;
	1270	Сақтандыру брокерлерінің қайта сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі
	42	делдалдық қызметтері үшін есептелген комиссиялық кірістері;

2) сақтандыру төлемінің қалған сомасына:

Дт	3390 42	Қайта сақтанушылармен есеп айырысу
	3390 43	Сақтанушылармен есеп айырысу
Кт	1010	Кассадағы ақша қаражаттары
	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары.

133. Сақтандыру брокері үшінші тұлғалар алдындағы өзінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру шартын жасаған кезде сақтандыру шарты жасалған сәттен бастап сақтандыру брокері мынадай бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асырады:

1) сақтандыру ұйымына төленуі тиіс сақтандыру сыйлықақыларының сомасына:

Дт	1620 01	Сақтандыру ұйымдарына төленген сақтандыру сыйлықақылары
Кт	3390 45	Брокерлік қызметпен байланысты басқа да кредиторлық берешек»;

2) сақтандыру ұйымына нақты аударылған сақтандыру сыйлықақыларының сомасына:

Дт	3390 45	Брокерлік қызметпен байланысты басқа да кредиторлық берешек»
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары;

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

3) сақтандыру ұйымына аударылған сақтандыру сыйлықақыларын есепті кезең шығыстарына жатқызу сомасына:

Дт 7210 Әкімшілік шығыстар

Кт 1620 01 Сақтандыру ұйымдарына төленген сақтандыру сыйлықақылары.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2021.22.11. № 100 [Қаулысымен](#) 14-тараумен толықтырылды

14-тарау. Зейнетақы активтерінің кірістілігі мен зейнетақы активтері кірістілігінің барынша төмен мәні арасындағы теріс айырманы өтеу жөніндегі операциялардың бухгалтерлік есебі

134. Инвестициялық портфельді басқарушы алған зейнетақы активтерінің номиналдық кірістілігі мен зейнетақы активтері кірістілігінің ең төменгі мәні арасындағы теріс айырманы өтеу жөніндегі резервті қалыптастырған және (немесе) ұлғайтқан кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 5610 Есепті жылдың бөлінбеген пайдасы (жабылмаған шығыны)

Кт 5460 Номиналды кірістілік көрсеткіші мен кірістіліктің ең аз мәні арасындағы теріс 63 айырманы өтеу жөніндегі резерв (пассив).

135. Инвестициялық портфельді басқарушы номиналды кірістілік көрсеткіші мен кірістіліктің ең төмен мәні арасындағы теріс айырманы өтеу бойынша қалыптастырылған резервті есептен шығарған және (немесе) азайтқан кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 5460 Номиналды кірістілік көрсеткіші мен кірістіліктің ең аз мәні арасындағы теріс 63 айырманы өтеу жөніндегі резерв (пассив)

Кт 5610 Есепті жылдың бөлінбеген пайдасы (жабылмаған шығыны).

136. Басқарушы инвестициялық портфельді басқарушы алған зейнетақы активтерінің номиналдық кірістілігі мен зейнетақы активтері кірістілігінің ең төменгі мәні арасындағы теріс айырманы өтеу жөніндегі міндеттемелерді таныған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 7440 Номиналды кірістілік көрсеткіші мен кірістіліктің ең аз мәні арасындағы теріс 63 айырманы өтеу жөніндегі шығыс;

Кт 3440 Номиналды кірістілік көрсеткіші мен кірістіліктің ең аз мәні арасындағы теріс 63 айырманы өтеу жөніндегі қысқа мерзімді міндеттемелер;

инвестициялық портфельді басқарушы алған зейнетақы активтерінің номиналдық кірістілігі мен зейнетақы активтері кірістілігінің ең төменгі мәні арасындағы теріс айырманы өтеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 3440 Номиналды кірістілік көрсеткіші мен кірістіліктің ең аз мәні арасындағы теріс 63 айырманы өтеу жөніндегі қысқа мерзімді міндеттемелер

Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2021.22.11. № 100 [Қаулысымен](#) 15-тараумен толықтырылды

15-тарау. Инвестициялық кірістен және бағалы қағаздар нарығының өзге де кәсіби қатысушыларының қызметтері үшін комиссиялық сыйақыны есептеу бойынша операциялардың бухгалтерлік есебі

137. Тиесілі комиссиялық сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

1) есептелген комиссиялық сыйақы сомасына:

Дт	1270	Бағалы қағаздар нарығының өзге де кәсіби қатысушыларының қызметтері
	83	үшін есептелген комиссиялық кірістер
Кт	6110	Бағалы қағаздар нарығының өзге де кәсіби қатысушыларының қызметтері
	82	үшін комиссиялық кірістер;

2) нақты алынған ақша сомасына:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат
Кт	1270	Бағалы қағаздар нарығының өзге де кәсіби қатысушыларының қызметтері
	83	үшін есептелген комиссиялық кірістер.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2022.21.11. № 97 [Қаулысымен](#) 16-тараумен толықтырылды (2023 ж. 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді)

16-тарау. Шағын және орта бизнес үшін халықаралық стандартқа сәйкес сату үшін қолда бар қаржы активтерінің бухгалтерлік есебі

1-параграф. Сату үшін қолда бар сатып алынған борыштық бағалы қағаздарды есепке алу

138. «Сату үшін қолда бар бағалы қағаздар» санатына сыныпталған борыштық бағалы қағаздарды сатып алу кезінде (мәміле бойынша шығындарды қамтитын сатып алу құнына) мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) авансты брокерге аударған кезде:

Дт	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат;

2) мәміле бойынша шығындарды ескере отырып, сатып алынған борыштық бағалы қағаздың таза құнына (оның номиналдық құнынан аспайтын сомаға):

Дт	1140 06	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 06	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат
	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу;

3) борыштық бағалы қағазды сатып алуға байланысты шығындарды қамтитын сыйлықақы сомасына:

Дт	1140	Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері
	08	бойынша сыйлықақы
	2030	Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
	08	сыйлықақы
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат;

4) дисконт (жеңілдік) сомасына:

Дт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
	06	
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері
	06	
Кт	1140	Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері
	07	бойынша дисконт
	2030	Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
	07	дисконт;

5) бұрынғы ұстаушы есептеген сыйақы сомасына:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- Дт 2170 03 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
1270 04 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
- Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат;
6) борыштық бағалы қағаздарды сатып алу бойынша мәміле сомасы олардың әділ құнынан асып кеткен жағдайда:
- Дт 7470 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыс
10
- Кт 1140 Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері
07 бойынша дисконт
1140 Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері
08 бойынша сыйлықақы.
2030 Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
07 дисконт
2030 Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
08 сыйлықақы;
7) борыштық бағалы қағаздардың әділ құны оларды сатып алу бойынша мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда:
- Дт 1140 Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері
07 бойынша дисконт
1140 Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері
08 бойынша сыйлықақы.
2030 Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
07 дисконт
2030 Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
08 сыйлықақы
- Кт 6280 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан түскен кіріс.
09
139. Ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен сату үшін қолда бар сатып алынған борыштық бағалы қағаздар бойынша сыйақы есептелген кезде есептелген сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:
- Дт 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
01
2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
01
- Кт 6110 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кіріс.
01
140. Борыштық бағалы қағаздың эмитенті төлем көзінен ұсталуы тиіс корпоративтік табыс салығы түріндегі шығысты есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:
- Дт 7710 Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс
Кт 3110 01 Төленуі тиіс корпоративтік табыс салығы.
141. Ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен сату үшін қолда бар сатып алынған борыштық бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы немесе дисконт (жеңілдік) амортизацияланған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:
- 1) сыйлықақы амортизациясы сомасына:
- Дт 7310 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақының амортизациясына
02 байланысты шығыс
- Кт 1140 Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша
08 сыйлықақы

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 2030 Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
08 сыйлықақы;
2) дисконт (жеңілдік) амортизациясы сомасына:
- Дт 1140 Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері
07 бойынша дисконт
- 2030 Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
07 дисконт
- Кт 6110 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконттың амортизациясына
03 байланысты кіріс.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 Қаулысымен 142-тармақ жаңа редакцияда (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) (бұр.ред.қара)

142. Сыйақы есептелгеннен және сыйлықақы немесе дисконт амортизацияланғаннан кейін Нұсқаулықтың [139](#) және [141-тармақтарына](#) сәйкес ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен сату үшін қолда бар сатып алынған борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалау жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

егер борыштық бағалы қағаздардың әділ құны олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан жоғары болса:

- Дт 1140 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
09 түзету.
- 2030 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
09 түзету
- Кт 5440 Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв;
01

егер борыштық бағалы қағаздардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны олардың әділ құнынан жоғары болса:

- Дт 5440 Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв
01
- Кт 1140 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
10 түзету
- 2030 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
10 түзету;

борыштық бағалы қағаздардың әділ құнының есептегі оң немесе теріс түзету сомасына:

- Дт 1140 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
10 түзету
- 2030 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
10 түзету
- Кт 1140 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
09 түзету.
- 2030 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
09 түзету.

143. Сату үшін қолда бар, құны валюталардың айырбастау бағамы бойынша шетел валютасымен көрсетілген борыштық бағалы қағаздарды қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

валюталардың айырбастау бағамы оң бағамдық айырма сомасына ұлғайған кезде:

- Дт 1140 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
06
- 1140 Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

08	бойынша сыйлықақы.
1270	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
01	
1270	Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
04	
2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері
06	
2030	Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
08	сыйлықақы
2170	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
01	
2170	Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
03	
Кт 6250	Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен кіріс;
02	
	бірмезгілде, теріс бағамдық айырма сомасына:
Дт 7430	Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыс
02	
Кт 1140	Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері
07	бойынша дисконт
2030	Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
07	дисконт;
	Борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын оң түзету сомасына:
Дт 1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
09	түзету
1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
10	түзету
2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
09	
2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
10	түзету
Кт 5440	Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв;
01	
	валюталардың айырбастау бағамы азайған кезде теріс бағамдық айырма сомасына:
Дт 7430	Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыс
02	
Кт 1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
06	
1140	Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері
08	бойынша сыйлықақы.
1270	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
01	
1270	Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
04	
2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері
06	
2030	Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
08	сыйлықақы
2170	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 01
2170 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы;
03
бірмезгілде, оң бағамдық айырма сомасына:
- Дт 1140 Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері
07 бойынша дисконт
2030 Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
07 дисконт
- Кт 6250 Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен кіріс;
02
борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын теріс түзету сомасына:
- Дт 5440 Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв
01
- Кт 1140 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
09 түзету
1140 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
10 түзету
2030 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
09
2030 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
10 түзету.
144. Эмитенттен сату үшін қолда бар сатып алынған борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақы алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:
- 1) алынған сыйақы сомасына:
- Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат
- Кт 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
01
1270 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
04
2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
01
2170 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы;
03
- 2) ұсталған корпоративтік табыс салығының сомасына:
- Дт 3110 Төленуге тиіс корпоративтік табыс салығы
01
- Кт 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
01
1270 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
04
2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
01
2170 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы.
03

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 145-тармақ өзгертілді (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#))

145. Сату үшін қолда бар сатып алынған борыштық бағалы қағаздарды сату кезінде Нұсқаулықтың 139, 141 және 142-тармақтарына сәйкес сыйақы есептелгеннен, сыйлықақы

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

немесе дисконт (жеңілдік) амортизациясынан және борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан кейін мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздар бойынша амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
	06	
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері
	06	
Кт	1140	Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері
	08	бойынша сыйлықақы.
	2030	Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
	08	сыйлықақы;

2) сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздар бойынша амортизацияланбаған дисконт (жеңілдік) сомасына:

Дт	1140	Сату үшін қолда бар сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтері
	07	бойынша дисконт
	2030	Сату үшін қолда бар сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша
	07	дисконт
Кт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
	06	
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері;
	06	

3) борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша жинақталған оң қайта бағалау сомасына:

Дт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
	06	
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері
	06	
Кт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
	09	түзету
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету;
	09	

4) борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша жинақталған теріс қайта бағалау сомасына:

Дт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
	10	түзету»;
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
	10	түзету
Кт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
	06	
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері;
	06	

5) сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасына:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат
Кт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
	06	
	1270	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- 01
- 1270 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
- 04
- 2030 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері
- 06
- 2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
- 01
- 2170 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы;
- 03

6) сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасы олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан асып кеткен жағдайда айырма сомасына:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат
Кт	6280 09	Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан түскен кіріс;

7) сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны оларды сату бойынша жасалған мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда айырма сомасына:

- Дт 7470 10 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыс
- Кт 1140 06 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
- 2030 06 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері;

8) сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан түскен кіріс сомасына:

- Дт 5440 01 Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв
- Кт 6150 05 Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша кіріс;

9) сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан болған шығыс сомасына:

- Дт 7470 Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша шығыс
- 11
- Кт 5440 Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв.
- 01

146. Эмитент сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздарды өтеу кезінде Нұсқаулықтың 139, 141 және 142-тармақтарына сәйкес сыйақы есептелгеннен, сыйлықақы немесе дисконт (жеңілдік) амортизациясынан және борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан кейін мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздар эмитентінен түскен ақша сомасына:

- Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат
- Кт 1140 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
- 06
- 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
- 01
- 1270 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
- 04
- 2030 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері
- 06
- 2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
- 01
- 2170 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы;

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

03

2) ұсталған корпоративтік табыс салығының сомасына:

Дт 3110 Төленуге тиіс корпоративтік табыс салығы

01

Кт 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс

01

1270 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы

04

2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс

01

2170 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы;

03

3) сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан түскен кіріс сомасына:

Дт 5440 01 Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв

Кт 6150 05 Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша кіріс;

4) сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаудан болған шығыс сомасына:

Дт 7470 Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша шығыс

11

Кт 5440 Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв.

01

147. Әрбір есепті күнге сату үшін қолда бар сатып алынған борыштық бағалы қағаздар құнсыздануының объективті белгілерінің болуы бағаланады. Олар құнсызданған жағдайда халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес құнсызданудан болған залал сомасы есептеледі және құнсызданудан болған шығындарды жабуға резервтер (провизиялар) құру (ұлғайту) кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 7440 Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша резервтерді (провизияларды)

04 қалыптастыру бойынша шығыс

Кт 1290 Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша резервтер (провизиялар);

27

сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша капитал шотында теріс қайта бағалау сомасы болған кезде бір мезгілде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 2030 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс

10 түзету

Кт 5440 Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв.

01

148. Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарында көзделген жағдайларда сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша құнсызданудан болған шығындарды жабуға арналған резервтерді (провизияларды) азайту (жою) кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1290 Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша резервтер (провизиялар)

27

Кт 6240 Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша құрылған резервтерді

26 (провизияларды) қалпына келтіруден (жояудан) түскен кіріс.

149. Сату үшін қолда бар қаржы активтерін баланстан құрылған резервтер (провизиялар) есебінен есептен шығару кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1290 Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша резервтер (провизиялар)

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

27
Кт 1140 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
06
2030 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері.
06

150. Эмитент резервтер (провизиялар) есебінен баланстан тыс есептен шығарылған сату үшін қолда бар қаржы активтерін өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат
Кт 6240 Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша құрылған резервтерді
26 (провизияларды) қалпына келтіруден (жоюдан) түскен кіріс».

2-параграф. Сату үшін қолда бар сатып алынған үлестік бағалы қағаздарды есепке алу

151. Сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағаздарды сатып алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) брокерге аванс аудару кезінде:

Дт 1610 02 Брокерлермен есеп айырысу
Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат;

2) мәміле бойынша шығындарды ескере отырып, сатып алынған үлестік бағалы қағаздың таза құнына:

Дт 1140 06 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
2030 06 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері
Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат
1610 02 Брокерлермен есеп айырысу;

3) үлестік бағалы қағаздарды сатып алу бойынша мәміле сомасы олардың әділ құнынан асып кеткен жағдайда:

Дт 7470 10 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыс
Кт 1140 06 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
2030 06 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері;

4) үлестік бағалы қағаздардың әділ құны оларды сатып алу бойынша мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда:

Дт 1140 06 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
2030 06 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері
Кт 6280 09 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан түскен кіріс.

152. Сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағаздар бойынша тиесілі дивидендтерді есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1270 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
01
2170 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
01
Кт 6120 Дивидендтер бойынша кіріс.

153. Үлестік бағалы қағаздар эмитенті төлем көзінен ұсталуы тиіс корпоративтік табыс салығы түріндегі шығысты есептеу кезінде Нұсқаулықтың [140-тармағына](#) сәйкес бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 Қаулысымен 154-тармақ жаңа редакцияда (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) ([бұр.ред.қара](#))

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

154. Сату үшін қолда бар сатып алынған үлестік бағалы қағаздарды қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

егер үлестік бағалы қағаздардың әділ құны олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан жоғары болса:

Дт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
	09	түзету
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
	09	түзету
Кт	5440	Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв;
	01	

егер үлестік бағалы қағаздардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны олардың әділ құнынан жоғары болса:

Дт	5440	Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв
	01	
Кт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
	10	түзету
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
	10	түзету;

үлестік бағалы қағаздардың әділ құнының есептегі оң немесе теріс түзету сомасына:

Дт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
	10	түзету
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
	10	түзету
Кт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
	09	түзету
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
	09	түзету.

155. Құны валюталардың айырбастау бағамы бойынша шетел валютасымен көрсетілген сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағаздарды қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
	09	түзету
	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
	10	түзету
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
	09	
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
	10	түзету
Кт	5440	Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв;
	01	

теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	5440	Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв
	01	
Кт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
	09	түзету
	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
	10	түзету
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

09		
2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс	
10	түзету.	
156.	Эмитент сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағаздар бойынша дивиденд төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:	
Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат
Кт	1270	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
	01	
	2170	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс;
	01	
	ұсталған корпоративтік табыс салығының сомасына:	
Дт	3110	Төленуі тиіс корпоративтік табыс салығы
Кт	1270	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс
	01	
	2170	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кіріс.
	01	
<i>ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 Қаулысымен 157-тармақ өзгертілді (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді) (бұр.ред.қара)</i>		
157.	Эмитент сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағаздарды сатқан немесе сатып алған кезде осы Нұсқаулықтың 154-тармағына сәйкес үлестік бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалағаннан кейін мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:	
1)	сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағаздарды әділ құны бойынша жинақталған оң қайта бағалау сомасына:	
Дт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
	06	
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері
	06	
Кт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң
	09	түзету
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету;
	09	
2)	сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағаздарды әділ құны бойынша жинақталған теріс қайта бағалау сомасына:	
Дт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
	10	түзету
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс
	10	түзету
Кт	1140	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
	06	
	2030	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері;
	06	
3)	сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасына:	
Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат
Кт	1140 06	Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 06	Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері;

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

4) сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасы олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

Дт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат

Кт 6280 09 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан түскен кіріс;

5) сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағаздардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны оларды сату бойынша жасалған мәміле сомасынан асып түскен жағдайда айырма сомасына:

Дт 7470 10 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыс

Кт 1140 06 Сату үшін қолда бар қысқа мерзімді қаржы активтері

2030 06 Сату үшін қолда бар ұзақ мерзімді қаржы активтері;

6) сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағаздардың әділ құнын қайта бағалаудан түскен кіріс сомасына:

Дт 5440 01 Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв

Кт 6150 05 Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша кіріс;

7) сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағаздардың әділ құнын қайта бағалаудан болған шығыс сомасына:

Дт 7470 Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша шығыс

11

Кт 5440 Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін қайта бағалауға арналған резерв.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2023.27.11. № 88 [Қаулысымен](#) 17-тараумен толықтырылды (2023 ж. 16 желтоқсаннан бастап қолданысқа енгізілді)

17-тарау. Негізгі құрал-жабдықтарды шағын және орта бизнеске арналған халықаралық стандартқа сәйкес есепке алу

158. Негізгі құрал-жабдықтарды сатып алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) негізгі құрал-жабдықтар келген кезде:

Дт 2410 Негізгі құрал-жабдықтар

Кт 3310 Жеткізушілерге және мердігерлерге қысқа мерзімді кредиторлық берешек;

2) негізгі құрал-жабдықтарды төлеген кезде:

Дт 3310 Жеткізушілерге және мердігерлерге қысқа мерзімді кредиторлық берешек

Кт 1010 Кассадағы ақша қаражаттары

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары.

159. Негізгі құрал-жабдықтарды басқа негізгі құрал-жабдықтарға айырбастау жолымен сатып алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) егер қабылданған объектінің әділ құны берілген объектінің құнына тең болған жағдайда:

Дт 2410 Негізгі құрал-жабдықтар (қабылданған объект)

2420 Негізгі құрал-жабдықтар амортизациясы

Кт 2410 Негізгі құрал-жабдықтар (берілген объект);

2) егер қабылданған объектінің әділ құны берілген объектінің құнынан жоғары болса:

Дт 2410 Негізгі құрал-жабдықтар (қабылданған объект)

2420 Негізгі құрал-жабдықтар амортизациясы

1010 Кассадағы ақша қаражаттары

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- Кт 2410 Негізгі құрал-жабдықтар (берілген объект)
- 6210 Активтерді шығынға жазудан кірістер;
- 3) егер қабылданған объектінің әділ құны берілген объектінің құнынан төмен болса:
- Дт 2410 Негізгі құрал-жабдықтар (қабылданған объект)
- 2420 Негізгі құрал-жабдықтар амортизациясы
- 7410 Активтерді шығынға жазу бойынша шығыстар
- Кт 2410 Негізгі құрал-жабдықтар (берілген объект)
- 1010 Кассадағы ақша қаражаттары
- 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары.

160. Негізгі құрал-жабдықтар бойынша амортизацияны есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

- Дт 7490 Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құрал-жабдықтардың және
- 01 активтердің амортизациясы бойынша шығыстар
- Кт 2420 Негізгі құрал-жабдықтар амортизациясы.

161. Объектінің немесе негізгі құрал-жабдықтар объектілері тобының құнсыздануы анықталған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

- 1) бастапқы құны бойынша есепке алу әдісін қолданған жағдайда:
- Дт 7420 Активтердің құнсыздануынан болған шығыстар
- Кт 2430 Негізгі құрал-жабдықтар құнсыздануынан болған залал;
- 2) қайта бағаланған құн бойынша есепке алу әдісі қолданылған жағдайда объектінің немесе негізгі құрал-жабдықтар объектілері тобының құнсыздануы қайта бағалау бойынша бұрын есептелген резервті ескере отырып жүзеге асырылады:
- Дт 7420 Активтердің құнсыздануынан болған шығыстар
- 5420 Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құрал-жабдықтарды және активтерді қайта бағалау резерві
- Кт 2430 Негізгі құрал-жабдықтар құнсыздануынан болған залал.

162. Негізгі құрал-жабдықтарға қайта бағаланған құн бойынша есепке алу әдісі қолданылған жағдайда, негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау мынадай бухгалтерлік жазбалармен жүзеге асырылады:

- 1) оң қайта бағалау жағдайында:
- Дт 2410 Негізгі құрал-жабдықтар
- 2420 Негізгі құрал-жабдықтар амортизациясы
- Кт 5420 Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құрал-жабдықтарды және активтерді қайта бағалау резерві;
- 2) теріс қайта бағалау жағдайында:
- Дт 2420 Негізгі құрал-жабдықтар амортизациясы
- 5420 Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құрал-жабдықтарды және активтерді қайта бағалау резерві
- 7420 Активтердің құнсыздануынан болған шығыстар
- Кт 2410 Негізгі құрал-жабдықтар.

163. Негізгі құрал-жабдықтар объектілерін есептен шығару кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

- Дт 2420 Негізгі құрал-жабдықтар амортизациясы
- 7410 Активтерді шығынға жазу бойынша шығыстар
- Кт 2410 Негізгі құрал-жабдықтар.

18-тарау. Қорларды сатып алу және сату кезінде шағын және орта бизнеске арналған халықаралық стандартқа сәйкес есепке алу

164. Қорларды сатып алу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) қорлар келген кезде:

Дт 1330 Тауарлар

Кт 3310 Жеткізушілерге және мердігерлерге қысқа мерзімді кредиторлық берешек;

2) қорларды төлеген кезде:

Дт 3310 Жеткізушілерге және мердігерлерге қысқа мерзімді кредиторлық берешек

Кт 1010 Кассадағы ақша қаражаттары

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары.

165. Қорларды сату кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатудан түскен табысты тану кезінде:

Дт 1210 Сатып алушылардың және тапсырыс берушілердің қысқа мерзімді дебиторлық берешегі

Кт 6010 Өнім өткізуден және қызмет көрсетуден кірістер;

2) сатып алушылардан төлем алған кезде:

Дт 1010 Кассадағы ақша қаражаттары

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары

Кт 1210 Сатып алушылардың және тапсырыс берушілердің қысқа мерзімді дебиторлық берешегі;

және бір мезгілде:

Дт 7010 Өткізілген өнімдердің және көрсетілген қызметтің өзіндік құны

Кт 1330 Тауарлар.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2023.27.11. № 88 [Қаулысымен](#) 19-тараумен толықтырылды (2023 ж. 16 желтоқсаннан бастап қолданысқа енгізілді)

19-тарау. Жалақы және басқа да ақшалай төлемдерді төлеу жөніндегі операцияларды шағын және орта бизнеске арналған халықаралық стандартқа сәйкес есепке алу

166. Қызметкерге есеп беруге ақша қаражаттарын беру кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1250 Қызметкерлердің қысқа мерзімді дебиторлық берешегі

Кт 1010 Кассадағы ақша қаражаттары

1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары.

167. Ұйымның ішкі құжаттарында белгіленген талаптарға сәйкес дайындалған растайтын құжаттардың негізінде қызметкердің берешегін есептен шығару бойынша мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 7210 Әкімшілік шығыстар

Кт 1250 Қызметкерлердің қысқа мерзімді дебиторлық берешегі.

168. Ұйымның жалақысын есептеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

1) жалақыны есептеу сомасына:

Дт 7210 Әкімшілік шығыстар

Кт 3350 Еңбекке ақы төлеу бойынша қысқа мерзімді берешек;

2) жалақыдан жеке табыс салығын ұстау сомасына:

Дт 3350 Еңбекке ақы төлеу бойынша қысқа мерзімді берешек

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

- Кт 3120 Жеке табыс салығы;
- 3) міндетті зейнетақы аударымдарын жалақыдан ұстап қалу сомасына:
- Дт 3350 Еңбекке ақы төлеу бойынша қысқа мерзімді берешек
- Кт 3220 Зейнетақы аударымдары бойынша міндеттемелер;
- 4) жалақыдан міндетті әлеуметтік аударымдарды есептеу сомасына:
- Дт 7220 01 Әлеуметтік салық және әлеуметтік төлемдер бойынша шығыстар
- Кт 3150 Әлеуметтік салық (Міндетті әлеуметтік аударымдар);
- 5) жалақыдан әлеуметтік салықты есептеу сомасына:
- Дт 7220 01 Әлеуметтік салық және әлеуметтік төлемдер бойынша шығыстар
- Кт 3150 Әлеуметтік салық.
169. Нақты жалақы төленген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:
- Дт 3350 Еңбекке ақы төлеу бойынша қысқа мерзімді берешек
- Кт 1010 Кассадағы ақша қаражаттары
- 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары.
170. Осы нұсқаулықтың [168-тармағына](#) сәйкес ұсталған және есептелген салықтар мен бюджетке төленетін міндетті төлемдерді төлеу кезінде жалақы бойынша мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:
- 1) жеке табыс салығын төлеу сомасына:
- Дт 3120 Жеке табыс салығы
- Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары;
- 2) әлеуметтік салықты төлеу сомасына:
- Дт 3150 Әлеуметтік салық
- Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары;
- 3) міндетті зейнетақы аударымдарын төлеу сомасына (әрбір қызметкер бойынша бөлгенде):
- Дт 3220 Зейнетақы аударымдары бойынша міндеттемелер
- Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары;
- 4) міндетті зейнетақы аударымдарын төлеу сомасына (әрбір қызметкер бойынша бөлгенде):
- Дт 3150 Әлеуметтік салық (Міндетті әлеуметтік аударымдар)
- Кт 1030 Ағымдағы шоттардағы ақша қаражаттары.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 20-тараумен толықтырылды (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді)

20-тарау. Инвестициялық басқаруға қабылданған активтерді есепке алу

171. Ұйым активтерді инвестициялық басқаруға алған кезде инвестициялық басқару туралы шартқа сәйкес қабылданған активтер сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1800 01	Ақша
	1800 02	Аффинирленген бағалы металдар
	1800 03	Бағалы қағаздар
	1800 04	Орналасырылған салымдар
	1800 05	Капиталға инвестициялар
	1800 06	Материалдық емес активтер
	1800 07	Негізгі құрал-жабдықтар
	1800 08	Басқа да активтер
	1800 09	Алуға арналған шоттар

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

	1800 10	Дивидендтер
	1800 11	Сыйақы
	1800 12	Басқа да талаптар
Кт	1830 01	Клиенттен активтердің түсуі

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 21-тараумен толықтырылды (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді)

21-тарау. Инвестициялық басқарудағы ақшаны шетел валютасына орналастыру

172. Ұйым шетел валютасын сатып алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) егер сатып алу бағамы нарықтық бағамнан төмен болса:

Дт	1800	Ақша (сатып алынған шетел валютасының сомасына)
	01	
Кт	1800	Ақша (теңгемен төленген ақша сомасына)
	01	
	1830	Сатып алу-сатудан кіріс (сатып алу бағамы мен нарықтық бағам арасындағы айырмаға);
	03	

2) егер сатып алу бағамы нарықтық бағамнан жоғары болса:

Дт	1800	Ақша (сатып алынған шетел валютасының сомасына)
	01	
	1840	Сатып алу-сатудан шығыс (сатып алу бағамы мен нарықтық бағам арасындағы айырмаға)
	03	
Кт	1800	Ақша (теңгемен төленген ақша сомасына).
	01	

173. Ұйым шетел валютасын сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) егер сату бағамы нарықтық бағамнан жоғары болса:

Дт	1800	Ақша (теңгемен алынған ақша сомасына)
	01	
Кт	1800	Ақша (сатылған шетел валютасының сомасына)
	01	
	1830	Сатып алу-сатудан кіріс (сату бағамы мен нарықтық бағам арасындағы айырмаға);
	03	

2) егер сату бағамы нарықтық бағамнан төмен болса:

Дт	1800	Ақша (теңгемен алынған ақша сомасына)
	01	
	1840	Сатып алу-сатудан шығыс (сату бағамы мен нарықтық бағам арасындағы айырмаға)
	03	
Кт	1800	Ақша (сатылған шетел валютасының сомасына).
	01	

174. Ұйым шетел валюталарын айырбастау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1800 01	Ақша (сатып алынған шетел валютасының сомасына)
Кт	1800 01	Ақша (сатылған шетел валютасының сомасына);
		оң айырма сомасына:
Дт	1800	Ақша
	01	

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

Кт 1830 Сатып алу-сатудан кіріс (сату (сатып алу) бағамы мен нарықтық бағам
03 арасындағы айырмаға);

теріс айырма сомасына:

Дт 1840 Сатып алу-сатудан шығыс (сату (сатып алу) бағамы мен нарықтық бағам
03 арасындағы айырмаға)

Кт 1800 Ақша.
01

175. Шетел валютасындағы ақшаны валюта айырбастаудың нарықтық бағамы бойынша қайта бағалаған кезде қайта бағалау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы ұлғайған кезде оң бағамдық айырма сомасына:

Дт 1800 01 Ақша (шетел валютасымен)

Кт 1830 05 Бағамдық айырма бойынша кіріс;

2) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы азайған кезде теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт 1840 05 Бағамдық айырма бойынша шығыс

Кт 1800 01 Ақша (шетел валютасымен).

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 22-тараумен толықтырылды (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді)

22-тарау. Инвестициялық басқарудағы ақшаны салымдарға орналастыру

176. Инвестициялық басқарудағы ақшаны екінші деңгейдегі банктердегі немесе банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардағы салымдарға орналастырған кезде мәміле бойынша шығын, ол болған жағдайда, ескеріле отырып, салым сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1800 04 Орналастырылған салымдар

Кт 1800 01 Ақша.

177. Банктік салым шартында айқындалған салым бойынша сыйақы есептеген кезде ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікке сәйкес мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1800 11 Сыйақы

Кт 1830 02 Сыйақы түріндегі кіріс (дивидендтер).

178. Салым бойынша сыйақыны нақты алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1800 01 Ақша

Кт 1800 11 Сыйақы.

179. Банктік салым мерзімінің соңында ақшаны қайтарған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1800 01 Ақша

Кт 1800 04 Орналастырылған салымдар

1800 11 Сыйақы.

180. Шетел валютасындағы салымдарды валюта айырбастаудың нарықтық бағамы бойынша қайта бағалаған кезде қайта бағалау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы ұлғайған кезде оң бағамдық айырма сомасына:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

Дт	1800 04	Орналастырылған салымдар
Кт	1830 05	Бағамдық айырма бойынша кіріс;

2) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы азайған кезде теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	1840 05	Бағамдық айырма бойынша шығыс
Кт	1800 04	Орналастырылған салымдар.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 23-тараумен толықтырылды (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді)

23-тарау. Инвестициялық басқарудағы акшаны бағалы қағаздарға орналастыру

181. Бағалы қағаздарды инвестициялық басқарудағы активтер есебінен сатып алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сатып алынған бағалы қағаздардың таза құнына (номиналды құнынан аспайтын сомаға):

Дт	1800 03	Бағалы қағаздар
Кт	1800 01	Ақша;

2) борыштық бағалы қағазды сатып алуға байланысты шығынан тұратын сыйлықақы сомасына:

Дт	1800 03	Бағалы қағаздар (бағалы қағаз бойынша сыйлықақы сомасын есепке алуға арналған жеке қосалқы шоттар)
Кт	1800 01	Ақша
	1820 01	Төлеуге арналған шоттар;

3) дисконт (жеңілдік) сомасына:

Дт	1800 03	Бағалы қағаздар (бағалы қағаздың номиналды құнын есепке алуға арналған жеке қосалқы шоттар)
Кт	1800 03	Бағалы қағаздар (бағалы қағаз бойынша дисконт (жеңілдік) сомасын есепке алуға арналған жеке қосалқы шоттар);

4) алдыңғы ұстаушы есептеген сыйақы сомасына:

Дт	1800 11	Сыйақы
Кт	1800 01	Ақша.

182. Ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікке сәйкес сатып алынған бағалы қағаздар бойынша жарияланған пайыз мөлшерлемесі бойынша сыйақы есептеледі. Бұл ретте есептелген сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1800 11	Сыйақы
Кт	1830 02	Сыйақы түріндегі кіріс (дивидендтер).

183. Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақыны немесе дисконтты (жеңілдікті) амортизациялаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйлықақыны амортизациялау сомасына:

Дт	1840 08	Басқа да шығыс
Кт	1800 03	Бағалы қағаздар (бағалы қағаз бойынша сыйлықақы сомасын есепке алуға арналған жеке қосалқы шоттар);

2) дисконтты (жеңілдікті) амортизациялау сомасына:

Дт	1800 03	Бағалы қағаздар (бағалы қағаз бойынша дисконт (жеңілдік) сомасын есепке алуға арналған жеке қосалқы шоттар)
----	---------	---

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

Кт 1830 Сыйақы түріндегі кіріс (дивидендтер).

02

184. Жарияланған сыйақы және сыйлықақы амортизациясы немесе дисконт (жеңілдік) есептелгеннен кейін осы Нұсқаулықтың [182](#) және [183-тармақтарына](#) сәйкес сатып алынған бағалы қағаздарға әділ құны бойынша және ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен қайта бағалау жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) бағалы қағаздардың әділ құны олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан асып кеткен кезде:

Дт 1800 03 Бағалы қағаздар

Кт 1830 04 Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс;

2) бағалы қағаздардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны олардың әділ құнынан асып кеткен кезде:

Дт 1840 04 Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыс

Кт 1800 03 Бағалы қағаздар.

185. Құны шетел валютасымен көрсетілген, сатып алынған бағалы қағаздарды (үлестік бағалы қағаздарды қоспағанда) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы бойынша қайта бағалау кезінде қайта бағалау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы ұлғайған кезде:

оң бағамдық айырма сомасына:

Дт 1800 Бағалы қағаздар (бағалы қағаз бойынша сыйлықақының номиналды құнын
03 және сомасын есепке алуға арналған жеке қосалқы шот)

1800 Сыйақы

11

Кт 1830 Бағамдық айырма бойынша кіріс;

05

теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт 1840 Бағамдық айырма бойынша шығыс

05

Кт 1800 Бағалы қағаздар (бағалы қағаз бойынша дисконт (жеңілдік) сомасын есепке
03 алуға арналған жеке қосалқы шот);

2) валюта айырбастаудың нарықтық бағамы азайған кезде теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт 1840 Бағамдық айырма бойынша шығыс

05

1800 Бағалы қағаздар (бағалы қағаз бойынша сыйлықақының номиналды құнын
03 және сомасын есепке алуға арналған жеке қосалқы шот)

1800 Сыйақы

11

және бірізгілікте оң бағамдық айырма сомасына:

Дт 1800 Бағалы қағаздар (бағалы қағаз бойынша дисконт (жеңілдік) сомасын есепке
03 алуға арналған жеке қосалқы шот)

Кт 1830 Бағамдық айырма бойынша кіріс.

05

186. Эмитент бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны өтеген кезде төленген сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1800 01 Ақша

Кт 1800 11 Сыйақы.

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

187. Осы Нұсқаулықтың [182](#), [183](#) және [184-тармақтарына](#) сәйкес жарияланған сыйақы есептелгеннен, сыйлықақы немесе дисконт (жеңілдік) амортизацияланғаннан және бағалы қағаздар әділ құны бойынша қайта бағаланғаннан кейін сатып алынған бағалы қағаздарды сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) бағалы қағаздар бойынша амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт 1800 Бағалы қағаздар (бағалы қағаздың номиналды құнын есепке алуға арналған
03 жеке қосалқы шоттар)

Кт 1800 Бағалы қағаздар (бағалы қағаз бойынша сыйлықақы сомасын есепке алуға
03 арналған жеке қосалқы шоттар);

2) бағалы қағаздар бойынша амортизацияланбаған дисконт (жеңілдік) сомасына:

Дт 1800 Бағалы қағаздар (бағалы қағаз бойынша дисконт (жеңілдік) сомасын есепке
03 алуға арналған жеке қосалқы шоттар)

Кт 1800 Бағалы қағаздар (бағалы қағаздың номиналды құнын есепке алуға арналған
03 жеке қосалқы шоттар);

3) бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасына:

мәміле сомасы мен активтердің бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны арасында оң айырма туындаған кезде:

Дт 1800 01 Ақша

Кт 1800 03 Бағалы қағаздар

1800 11 Сыйақы

1830 03 Сатып алу-сатудан кіріс;

мәміле сомасы мен активтердің бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны арасында теріс айырма туындаған кезде:

Дт 1800 01 Ақша

1840 03 Сатып алу-сатудан шығыс

Кт 1800 03 Бағалы қағаздар

1800 11 Сыйақы.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 24-тараумен толықтырылды (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді)

24-тарау. Инвестициялық басқарудағы ақшаны туынды қаржы құралдарына орналастыру

188. Туынды қаржы құралын инвестициялық басқарудағы активтер есебінен сатып алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) туынды қаржы құралының құнын есепке алуға арналған жеке қосалқы шотты аша отырып, сатып алынған «колл» («пут») опционы бойынша төленген сыйлықақы сомасына:

Дт 1800 12 Басқа да талаптар

Кт 1800 01 Ақша;

2) фьючерс бойынша маржа сомасына:

Дт 1800 08 Басқа да активтер

Кт 1800 01 Ақша.

189. Туынды қаржы құралын ұйымның есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен әділ құны бойынша қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) туынды қаржы құралының әділ құны оң өзгеру сомасына:

Дт 1800 12 Басқа да талаптар

Кт 1830 04 Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс;

2) туынды қаржы құралының әділ құны теріс өзгеру сомасына:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

Дт 1840 Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыс
04

Кт 1820 Басқа да міндеттемелер (туынды қаржы құралының құнын есепке алу үшін
02 жекелеген қосалқы шоттар);

3) туынды қаржы құралдарының әділ құнының есепте бар оң (теріс) түзету сомасына:

Дт 1820 02 Басқа да міндеттемелер

Кт 1800 12 Басқа да талаптар.

190. Ұйым контрәріптестің пайдасына (контрәріптес ұйымның пайдасына) маржа сомасын төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ұйым қосымша төлеген маржа сомасына:

Дт 1800 08 Басқа да активтер

Кт 1800 01 Ақша;

2) контрәріптестен алынған маржа сомасына:

Дт 1800 08 Басқа да активтер

Кт 1820 02 Басқа да міндеттемелер;

3) қор биржасында (брокерде) ашылған шоттан рұқсат етілген есепте бар маржаны есептен шығарған кезде:

Дт 1800 01 Ақша

Кт 1800 08 Басқа да активтер;

4) қор биржасы (брокер) алған маржа сомасына:

Дт 1820 02 Басқа да міндеттемелер

Кт 1800 08 Басқа да активтер.

191. Туынды қаржы құралын орындау күні мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) нетто негізде есеп айырысқан жағдайда, ұйым ақша аударған кезде:

Дт 1820 02 Басқа да міндеттемелер

Кт 1800 01 Ақша;

2) нетто негізде есеп айырысқан жағдайда, контрәріптестен ақша алған кезде:

Дт 1800 01 Ақша

Кт 1800 12 Басқа да талаптар;

3) туынды қаржы құралының талаптарына сәйкес базалық активті сатып алған кезде: сатып алынған актив құнына:

Дт 1800 Ақша

01

1800 Аффинирленген бағалы металдар

02

1800 Бағалы қағаздар

03

1800 Капиталға инвестициялар

05

1800 Негізгі құрал-жабдықтар

07

1800 Басқа да активтер

08

1820 Басқа да міндеттемелер (туынды қаржы құралдарының құнын есепке алуға

02 арналған жеке қосалқы шоттар)

Кт 1800 Ақша

01

1800 Басқа да міндеттемелер;

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

12

4) туынды қаржы құралдарының талаптарына сәйкес базалық активті сатқан кезде: сатылатын актив құнына:

Дт	1800	Ақша
	01	
	1820	Басқа да міндеттемелер (туынды қаржы құралдарының құнын есепке алуға
	02	арналған жеке қосалқы шоттар)
Кт	1800	Ақша
	01	
	1800	Аффинирленген бағалы металдар
	02	
	1800	Бағалы қағаздар
	03	
	1800	Капиталға инвестициялар
	05	
	1800	Негізгі құрал-жабдықтар
	07	
	1800	Басқа да активтер
	08	
	1800	Басқа да талаптар (туынды қаржы құралдарының құнын есепке алуға
	12	арналған жеке қосалқы шоттар).

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 25-тараумен толықтырылды (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді)

25-тарау. Инвестициялық басқарудағы бағалы қағаздармен РЕПО және кері РЕПО операцияларын жүргізу

192. РЕПО операциясын ашқан кезде:

1) бағалы қағаздарды ақшаға айырбастап беретін ұйым РЕПО операциясын жасаған кезде мәміле сомасына мынадай бухгалтерлік жазбаны жүзеге асырады:

Дт	1800	Ақша
	01	
Кт	1820	Басқа да міндеттемелер (бағалы қағаздармен РЕПО операцияларын есепке
	02	алуға арналған жеке қосалқы шоттар);

2) ақшаны бағалы қағаздарға айырбастап беретін ұйым кері РЕПО операциясын жасаған кезде мәміле сомасына мынадай бухгалтерлік жазбаны жүзеге асырады:

Дт	1800	Басқа да талаптар (бағалы қағаздармен РЕПО операцияларын есепке алуға
	12	арналған жеке қосалқы шоттар)
Кт	1800	Ақша.
	01	

193. РЕПО және кері РЕПО операцияларының қолданылу мерзімі ішінде РЕПО мәмілесі талаптарының негізінде осы операциялардың белгіленген қолданылу мерзімі ішіндегі тиісінше шығысқа және кіріске есептелетін мәміле бойынша тиесілі сыйақы сомасы есептеледі. Бұл ретте мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) РЕПО операциялары бойынша сыйақы түрінде есептелетін шығыс сомасына:

Дт	1840	Комиссиялық сыйақы төлеу бойынша шығыс
	02	

Кт	1820	Басқа да міндеттемелер (бағалы қағаздармен РЕПО операцияларын есепке
----	------	--

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

02 алуға арналған жеке қосалқы шоттар);

2) кері РЕПО операциясы бойынша сыйақы түрінде есептелетін кіріс сомасына:

Дт 1800 11 Сыйақы

Кт 1830 02 Сыйақы түріндегі кіріс (дивиденд).

194. Осы Нұсқаулықтың [193-тармағына](#) сәйкес сыйақы есептелгеннен кейін РЕПО операциясы жабылған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ұйым РЕПО операциясы бойынша бұрын берілген бағалы қағаздарды кері алған кезде:

РЕПО мәмілесі бойынша есептелген сыйақы сомасына:

Дт 1820 02 Басқа да міндеттемелер

Кт 1800 01 Ақша;

осы мәміле жасалған кезде белгіленген РЕПО мәмілесін жабу құнына:

Дт 1820 02 Басқа да міндеттемелер

Кт 1800 01 Ақша;

2) ұйым кері РЕПО операциясы бойынша бұрын алынған бағалы қағаздарды берген кезде:

есептелген сыйақы сомасына:

Дт 1800 01 Ақша

Кт 1800 11 Сыйақы;

осы мәміле жасалған кезде белгіленген кері РЕПО мәмілесін жабу құнына:

Дт 1800 01 Ақша

Кт 1800 12 Басқа да талаптар.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 26-тараумен толықтырылды (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді)

26-тарау. Инвестициялық басқарудағы ақшаны аффинирленген бағалы металдарға орналастыру

195. Инвестициялық басқарудағы ақшаны аффинирленген бағалы металдарға орналастырған кезде сатып алынған бағалы металдардың құнына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1800 02 Аффинирленген бағалы металдар

Кт 1800 01 Ақша.

Қосалқы бухгалтерлік есепте аффинирленген бағалы металдар қолда бар аффинирленген бағалы металдардың санын бухгалтерлік есепте көрсету күні белгіленген Лондон бағалы металдар нарығы қауымдастығының таңертеңгі немесе кешкі фиксингіне және теңгенің АҚШ долларына қатысты бағамына көбейту арқылы унциямен, сондай-ақ теңгемен көрсетіледі.

196. Сатып алынған аффинирленген бағалы металдарды әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде қайта бағалау сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) аффинирленген бағалы металдардың құны ұлғайған кезде:

Дт 1800 02 Аффинирленген бағалы металдар

Кт 1830 04 Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс;

2) аффинирленген бағалы металдардың құны азайған кезде:

Дт 1840 04 Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыс

Кт 1800 02 Аффинирленген бағалы металдар.

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

197. Осы Нұсқаулықтың [196-тармағына](#) сәйкес аффинирленген бағалы металдарды әділ құны бойынша қайта бағалағаннан кейін оларды сату кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) аффинирленген бағалы металдарды сату бағасы бойынша:

Дт	1800 01	Ақша
Кт	1830 03	Сатып алу-сатудан кіріс;

2) аффинирленген бағалы металдардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнына:

Дт	1840 03	Сатып алу-сатудан шығыс
Кт	1800 02	Аффинирленген бағалы металдар.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 27-тараумен толықтырылды (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді)

27-тарау. Инвестициялық басқарудағы ақшаны акционерлік қоғамдар болып табылмайтын заңды тұлғалардың капиталына инвестицияларға орналастыру

198. Инвестициялық басқарудағы ақшаны акционерлік қоғамдар болып табылмайтын заңды тұлғалардың капиталына инвестицияларға орналастырған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1800 05	Капиталға инвестициялар
Кт	1800 01	Ақша.

199. Капиталдағы қатысу үлесін сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) мәміле сомасы мен активтердің бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны арасында оң айырма туындаған кезде:

Дт	1800 01	Ақша
Кт	1800 05	Капиталға инвестициялар
	1830 03	Сатып алу-сатудан кіріс;

2) мәміле сомасы мен активтердің бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны арасында теріс айырма туындаған кезде:

Дт	1800 01	Ақша
	1840 03	Сатып алу-сатудан шығыс
Кт	1800 05	Капиталға инвестициялар.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 28-тараумен толықтырылды (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді)

28-тарау. Инвестициялық басқарудағы ақшаны негізгі құрал-жабдықтарға және материалдық емес активтерге орналастыру

200. Инвестициялық басқарудағы ақшаны негізгі құрал-жабдықтарға және материалдық емес активтерге орналастырған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1800 06	Материалдық емес активтер
	1800 07	Негізгі құрал-жабдықтар
Кт	1800 01	Ақша.

201. Негізгі құрал-жабдықтар мен материалдық емес активтерді әділ құны бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

1) негізгі құрал-жабдықтар мен материалдық емес активтердің әділ құны олардың бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құнынан асып кеткен кезде:

Дт 1800 06 Материалдық емес активтер
1800 07 Негізгі құрал-жабдықтар

Кт 1830 04 Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс;

2) негізгі құрал-жабдықтар мен материалдық емес активтердің бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны олардың әділ құнынан асып кеткен кезде:

Дт 1840 04 Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыс

Кт 1800 06 Материалдық емес активтер
1800 07 Негізгі құрал-жабдықтар.

202. Негізгі құрал-жабдықтарды және материалдық емес активтерді сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) мәміле сомасы мен активтердің бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны арасында оң айырма туындаған кезде:

Дт 1800 01 Ақша
Кт 1800 06 Материалдық емес активтер
1800 07 Негізгі құрал-жабдықтар
1830 03 Сатып алу-сатудан кіріс;

2) мәміле сомасы мен активтердің бухгалтерлік баланста сыйақыны шегеріле отырып көрсетілген құны арасында теріс айырма туындаған кезде:

Дт 1800 01 Ақша
1840 03 Сатып алу-сатудан шығыс
Кт 1800 06 Материалдық емес активтер
1800 07 Негізгі құрал-жабдықтар.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 29-тараумен толықтырылды (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді)

29-тарау. Инвестициялық басқарудан алынған активтерді есепке алу

203. Клиент инвестициялық басқарудағы активтердің бір бөлігін шығарып алған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1840 01 Клиенттің активтерін алу
Кт 1800 01 Ақша
1800 02 Аффинирленген бағалы металдар
1800 03 Бағалы қағаздар
1800 04 Орналастырылған салымдар
1800 05 Капиталға инвестициялар
1800 06 Материалдық емес активтер
1800 07 Негізгі құрал-жабдықтар
1800 08 Басқа да активтер
1800 09 Алуға арналған шоттар
1800 10 Дивидендтер
1800 11 Сыйақы
1800 12 Басқа да талаптар.

204. Есепті кезеңнің соңында клиенттің активтерін инвестициялық басқарудың тиімділігіне талдау жүргізу мақсатында мынадай бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асыру

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

арқылы есепті кезең үшін түпкілікті қаржы нәтижесін қалыптастыру бойынша ақпарат жинақтау жүргізіледі:

клиенттің активтерімен операциялар бойынша есептелген кіріс сомасына:

Дт	1830 01	Клиенттерден активтердің түсуі
	1830 02	Сыйақы (дивидендтер) түріндегі кіріс
	1830 03	Сатып алу-сатудан кіріс
	1830 04	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс
	1830 05	Бағамдық айырма бойынша кіріс
	1830 08	Басқа да кіріс
Кт	1810 01	Капитал;

және бірізгілікте клиенттің активтерімен операциялар бойынша есептелген шығыс сомасына:

Дт	1810 01	Капитал
Кт	1840 02	Комиссиялық сыйақылар төлеу бойынша шығыс
	1840 03	Сатып алу-сатудан шығыс
	1840 04	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыс
	1840 05	Бағамдық айырма бойынша шығыс
	1840 08	Басқа да шығыс.

205. Клиенттің активтерін инвестициялық басқаруға арналған шарттың қолданылу мерзімінің соңында ұйым клиенттің шоты бойынша барлық қолда бар активтерді қайтарады. Бұл ретте қолда бар активтер бойынша мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) клиенттің активтерімен операциялар бойынша есептелген кіріс сомасына:

Дт	1830 01	Клиенттерден активтердің түсуі
	1830 02	Сыйақы (дивиденд) түріндегі кіріс
	1830 03	Сатып алу-сатудан кіріс
	1830 04	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан кіріс
	1830 05	Бағамдық айырма бойынша кіріс
	1830 08	Басқа да кіріс
Кт	1810 01	Капитал;

және бірізгілікте клиенттің активтерімен операциялар бойынша есептелген шығыс сомасына:

Дт	1810 01	Капитал
Кт	1840 02	Комиссиялық сыйақылар төлеу бойынша шығыс
	1840 03	Сатып алу-сатудан шығыс
	1840 04	Активтерді әділ құны бойынша қайта бағалаудан шығыс
	1840 05	Бағамдық айырма бойынша шығыс
	1840 08	Басқа да шығыс;

2) клиент бойынша міндеттемелер шоттары бойынша қалдық сомасына:

Дт	1820 01	Төлеуге арналған шоттар
	1820 02	Басқа да міндеттемелер
Кт	1840 01	Клиенттің активтерін алу

3) клиент бойынша активтер шоттары бойынша қалдық сомасына:

Дт	1840 01	Клиенттің активтерін алу
Кт	1800 01	Ақша
	1800 02	Аффинирленген бағалы металдар
	1800 03	Бағалы қағаздар
	1800 04	Орналасырылған салымдар
	1800 05	Капиталға инвестициялар

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.

1800 06	Материалдық емес активтер
1800 07	Негізгі құрал-жабдықтар
1800 08	Басқа да активтер
1800 09	Алуға арналған шоттар
1800 10	Дивидендтер
1800 11	Сыйақы
1800 12	Басқа да талаптар;

4) капитал шоты бойынша қалдық сомасына:

Дт	1810 01	Капитал
Кт	1840 01	Клиенттің активтерін алу.

ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2025.19.03. № 17 [Қаулысымен](#) 30-тараумен толықтырылды (2025 ж. 19 сәуірден бастап қолданысқа енгізілді)

30-тарау. Брокерлік қызмет көрсету туралы шарт бойынша қабылданған активтерді есепке алу

206. «Брокерлік қызмет бойынша операциялар туралы ақпаратты есепке алу және ашу» 33 бухгалтерлік есеп стандартын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 16 шілдедегі № 137 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9735 болып тіркелген) бекітілген «Брокерлік қызмет бойынша операциялар туралы ақпаратты есепке алу және ашу» 33 бухгалтерлік есеп стандартына сәйкес актив ретінде тану өлшемшарттарына жауап беретін ақшаны брокер брокерлік қызмет көрсету туралы шарт бойынша клиенттен қабылдаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) баланстық шоттарда:

Дт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат
Кт	3390 81	Брокердің клиент алдындағы міндеттемелері;

2) брокер активтерді клиенттің ақшасына сатып алған кезде:

Дт	3390 81	Брокердің клиент алдындағы міндеттемелері
Кт	1030	Ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат.

Клиенттен қабылданатын ақшаның «Брокерлік қызмет бойынша операциялар туралы ақпаратты есепке алу және ашу» 33 бухгалтерлік есеп стандартын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 16 шілдедегі № 137 [қаулысымен](#) (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9735 болып тіркелген) бекітілген «Брокерлік қызмет бойынша операциялар туралы ақпаратты есепке алу және ашу» 33 бухгалтерлік есеп стандартына сәйкес актив ретінде тану критерийлеріне сәйкестігі туралы шешім брокердің ішкі құжаттарына сәйкес қабылданады.

207. Номиналды ұстаушы ретінде клиенттердің шоттарын жүргізу құқығы бар брокер клиенттен ақшаны алған кезде, сондай-ақ клиент үшін активтерді сатып алған кезде баланстан тыс есепте мынадай бухгалтерлік жазбаны жүзеге асырады:

Кіріс	8970	«Депозит» шоттары.
-------	------	--------------------

208. Номиналды ұстаушы ретінде клиенттердің шоттарын жүргізуге құқығы бар брокер клиенттен алынған ақша шығынға жазылған кезде, сондай-ақ клиент үшін активтер сатылған кезде баланстан тыс есепте мынадай бухгалтерлік жазбаны жүзеге асырады:

Шығыс	8970	«Депозит» шоттары.
-------	------	--------------------

Источник: Информационная система "ПАРАГРАФ"

Документ: «Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 Қаулысы (2026.01.01. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Статус документа: действующий. Дата: 01.07.2011 г.